

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Krajské volby v Karlovarském kraji

Zpracoval: Tomáš Šesták

Vedoucí práce: doc. PhDr. Lukáš Valeš, Ph.D.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tomáš ŠESTÁK**
Osobní číslo: **R18B0137P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Krajské volby v Karlovarském kraji**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

Úvod
Vznik krajského zřízení ČR
Právní úprava voleb do zastupitelstev krajů
Teorie voleb druhého řádu
Charakteristika Karlovarského kraje
Výsledky předchozích krajských voleb v Karlovarském kraji
Krajské volby 2020 v Karlovarském kraji
Závěr

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

EIBL, Otto a Michal PINK. *Krajské volby 2016*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2017. ISBN 978-80-210-8927-3.
BALÍK, Stanislav. *Krajské volby 2012*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013. ISBN 978-80-210-6641-0.
ŠARADÍN, Pavel. *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-1876-6.
KUNŠTÁT, Daniel a Ladislav MRKLAS. *Krajské volby 2008*. Praha: CEVRO Institut, 2010. ISBN 978-80-87125-10-6.
PROKOP, Daniel. *Slepé skorny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti*. Brno: Host, 2019. ISBN 978-80-7577-991-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Doc. PhDr. Lukáš Valeš, Ph.D.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (v.z.)

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Krajské volby v Karlovarském kraji“ zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, březen 2021

.....

Tomáš Šesták

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval doc. PhDr. Lukáši Valešovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za jeho ochotu a rady, které vedly k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	- 8 -
1. Vznik krajského zřízení ČR	- 10 -
1.1 Krajská správa v období rozvinutého feudalismu	- 10 -
1.2 Krajské zřízení v období stavovské monarchie	- 10 -
1.3 Krajské zřízení v době osvícenského absolutismu	- 12 -
1.4 Krajské zřízení po revolučním roce 1848	- 12 -
1.5 Krajského zřízení od počátku první republiky do současnosti	- 14 -
1.5.1 Kraje z roku 1949	- 15 -
1.5.2 Kraje z roku 1960	- 16 -
1.5.3 Krajské zřízení po roce 1989	- 16 -
2. Právní úprava voleb do zastupitelstva krajů	- 18 -
2.1 Ústavní zakotvení voleb	- 18 -
2.2 Základní principy právní úpravy voleb do zastupitelstev krajů	- 18 -
2.2.1 Funkční období a počet členů zastupitelstva	- 19 -
2.2.2 Vyhlášení a dny konání voleb	- 19 -
2.2.3 Volební právo	- 20 -
2.2.4 Volební systém	- 21 -
2.2.5 Volební orgány	- 22 -
3. Teorie voleb druhého řádu	- 23 -
3.1. Dimenze významu	- 23 -
3.2 Ostatní dimenze	- 23 -
3.3 Volební účast	- 25 -
3.4 Neplatné hlasy	- 26 -
4. Charakteristika Karlovarského kraje	- 27 -
4.1 Správní struktura a geografická poloha	- 27 -
4.2 Obyvatelstvo	- 28 -
4.2.1 Společenské třídy	- 29 -
4.2.2 Exekuce v Karlovarském kraji	- 31 -
4.2.3 Vzdělanostní struktura	- 31 -
5. Výsledky minulých krajských voleb v Karlovarském kraji	- 33 -
5.1 Krajské volby 2000	- 33 -
5.2 Krajské volby 2004	- 34 -
5.3 Krajské volby 2008	- 35 -
5.4 Krajské volby 2012	- 36 -

5.5 Krajské volby 2016.....	- 37 -
6. Krajské volby 2020 v Karlovarském kraji	- 39 -
6.1 Volební účast	- 39 -
6.2 Neplatné hlasy v krajských volbách v Karlovarském kraji	- 40 -
6.3 Výsledky krajských voleb v Karlovarském kraji v roce 2020.....	- 40 -
6.3.1 Okres Cheb.....	- 42 -
6.3.2 Okres Sokolov	- 42 -
6.3.3 Okres Karlovy Vary	- 43 -
6.4. Povolební vyjednávání o podobě nového vedení kraje	- 45 -
6.5 Výsledky voleb v obcích s vysokou mírou exekucí	- 46 -
7. Závěr.....	- 48 -
Summary	- 50 -
Seznam použité literatury	- 51 -

Úvod

Krajské volby v roce 2020 se staly jedněmi z nejzvláštějších voleb v historii samostatné České republiky. Probíhaly totiž uprostřed celosvětové pandemie, která volby ovlivnila natolik, že těmto volbám předcházela jedna z nejméně nápadných volebních kampaní v historii.

Úvodní kapitoly bakalářská práce jsou zaměřeny na seznámení čtenáře s problematikou historie krajů a současnou právní úpravou. Praktická část je poté zaměřena na podrobný popis krajských voleb v Karlovarském kraji v roce 2020.

Práce je tvořena šesti kapitolami, které na sebe plynule navazují. Úvodní kapitola je zaměřena na vznik krajského zřízení, které na území dnešní České republiky vznikalo už ve 2. polovině 13. století.

Druhá kapitola se blíže věnuje současné právní úpravě voleb do zastupitelstva krajů a jejím základním principům.

Třetí kapitola pojednává o teorii voleb druhého řádu, kam krajské volby můžeme zařadit. Blíže je zde zkoumána problematika volební účasti a neplatných hlasů ve volbách do zastupitelstva krajů.

Ve čtvrté kapitole je zmíněna charakteristika Karlovarského kraje v problematice správního uspořádání. Důraz je zde také kladen na obyvatelstvo kraje, které má svá specifika.

Pátá kapitole s názvem „Výsledky minulých krajských voleb v Karlovarském kraji“ přibližuje a ve stručnosti popisuje předešlých pět krajských voleb, které se v Karlovarském kraji konaly.

Závěrečná šestá kapitola se věnuje krajským volbám v roce 2020 v Karlovarském kraji. Podrobně jsou zde popsány výsledky napříč jednotlivými okresy. Zvláštní pozornost je pak věnována volbám v obcích, které mají více jak 20 % obyvatel v exekuci.

Cílem mé bakalářské práce je zanalyzovat výsledek krajských voleb v Karlovarském kraji v roce 2020 a zjistit, zda krajské volby spadají svými

výsledky mezi volby druhého řádu. Snažím se také zjistit, jak exekuce ovlivňuje výsledky krajských voleb.

1. Vznik krajského zřízení ČR

1.1 Krajská správa v období rozvinutého feudalismu

Krajské zřízení na území současné České republiky má dlouhou historii, která se začala psát ve 2. polovině 13. století, kdy tehdejší hradské zřízení bylo nahrazeno zřízením krajským. Tento proces vytváření větších územně správních celků byl ovšem dokončen až ve 14. století.¹ V první polovině 14. století totiž začali významnou složku státního aparátu tvořit hejtmani, kteří ovšem byli vždy královskými úředníky a byli proto králi plně oddáni. Jejich hlavním úkolem bylo zastupovat krále v příslušném krajském obvodě.²

Ještě důležitější roli z pohledu vývoje krajů měli tzv. krajští poprávci, kteří na území kraje představovali výkon správy ve věcech trestních. Toto jmenování krajských poprávců přispělo k územnímu vyhraňování jednotlivých krajů. To vše mělo za následek, že kraje se postupně měnily ve správní jednotky, které měly za úkol hlavně berní správu.³

1.2 Krajské zřízení v období stavovské monarchie

Po období husitských válek začaly na významu nabírat lokální organizace, mezi něž patřily krajové landfrýdy. Šlo o spolky, které na určitém území sdružovaly města a šlechtu, aby garantovaly veřejný mír. Společně s nimi se během husitství zvýšila i váha krajů, které si upevnily postavení správních jednotek. Navíc byly kraje chápány jako vojenské celky, které plnily obranné účely země.⁴

Poprvé bylo všech 12 hejtmanů v Čechách zvoleno roku 1434 krajskými sněmy. Hejtmané byli voleni v počtu 1-2 a to podle vnitřních politických poměrů v konkrétním kraji. Činnost hejtmanů mimo pravomoci vojenské zahrnovala pravomoci ve formě trestání zločinců či výkon policie.⁵

---

¹MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. s 42

² SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. s 17

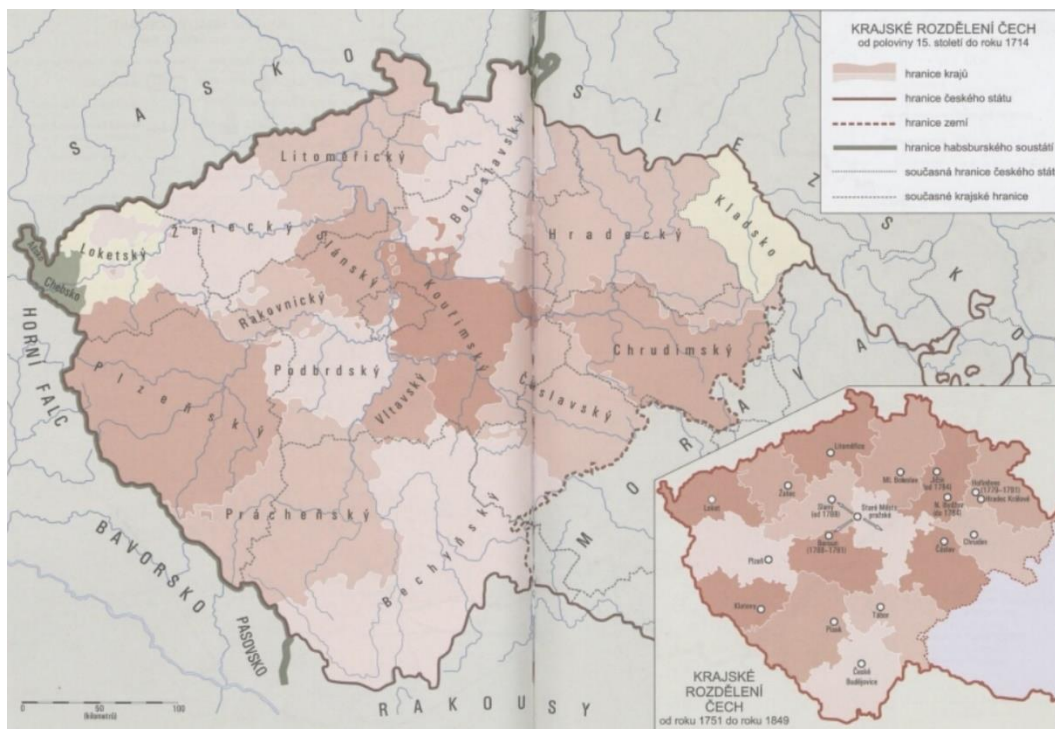
³ Hledíková, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost ISBN 978-80-7106-906-5 s 67

⁴ Hledíková, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost ISBN 978-80-7106-906-5 s 111

⁵ MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. s 76

Od 15. století až do roku 1714 existovalo v Čechách dohromady 18 krajů (Bechyňský, Boleslavský, Čáslavský, Hradecký, Chrudimský, Kouřimský, Litoměřický, Plzeňský, Prácheňský, Podbrdský, Vltavský, Rakovnický, Slánský, Žatecký, Loketský, Kladský, Trutnovský, Tachovský). Je důležité, ale podotknout, že např. Loketsko a Trutnovsko nemělo důsledně provedenou krajskou organizaci a proto jsou někdy označovány za tzv. vnější kraje.⁶

Obr. č.1- Krajské rozdělení Čech od poloviny 15. století do roku 1714

Zdroj: Hledíková, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007 str. 516-517

⁶ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015-. ISBN 978-80-7418-282-2. s 540

1.3 Krajské zřízení v době osvícenského absolutismu

Krajská správa si až do poloviny 18. století udržovala částečný stavovský charakter. Krajszí hejtmané byli stále vybíráni ze stavů, které byly v dané zemi usedlé. I nadále v čele českých krajů stáli dva hejtmané (jeden ze stavu panského, druhý ze stavu rytířského), kteří měli ve své působnosti věci týkající se veřejné správy, berní správy a často i vojenské správy. Na začátku 18. století pak mezi jejich úkoly byla přenesena i otázka trestního a soukromoprávního soudnictví.⁷

Zásadní převrat ve vývoji krajské správy se odehrál v roce 1751, kdy bylo zrušeno staré pravidlo o dvou hejtmanech v krajích. Od tohoto roku pak řídil v Čechách správu v kraji jediný hejtman. Zároveň bylo nařízeno nové rozdělení krajů, tak aby všechny kraje byly přibližně stejně velké.⁸ Nově tak vzniklo 16 krajů v Čechách, 6 na Moravě a 2 ve Slezsku. Krajské úřady pak měly pevné sídlo v krajských městech a byly organizovány jako plně byrokratické instituce.⁹

Organizace krajské správy v českých zemích se pak stala vzorem pro organizaci krajské správy v rakouských alpských zemích. Touto reformou krajské správy byly položeny základní kameny pro správní organizaci, na kterých se v 19. století vyvíjel moderní správní systém.¹⁰

1.4 Krajské zřízení po revolučním roce 1848

Revoluční rok 1848 přinesl výrazné změny ve struktuře a činnosti rakouské správy. Za nejpodstatnější můžeme označit zavedení samosprávy a tím dvojkolejnost veškeré správy. Dalším změnou bylo postátnění správy tím, že správa vrchnostenská byla zrušena a nahrazena správou státní (zeměpanskou).¹¹

Správní reforma v letech 1848-1850 mimo jiného přinesla i změnu krajského uspořádání v českých zemích. V letech 1850- 1855 mělo těžiště politické

---

⁷ SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. s 37

⁸ Hledíková, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost ISBN 978-80-7106-906-5 s 161

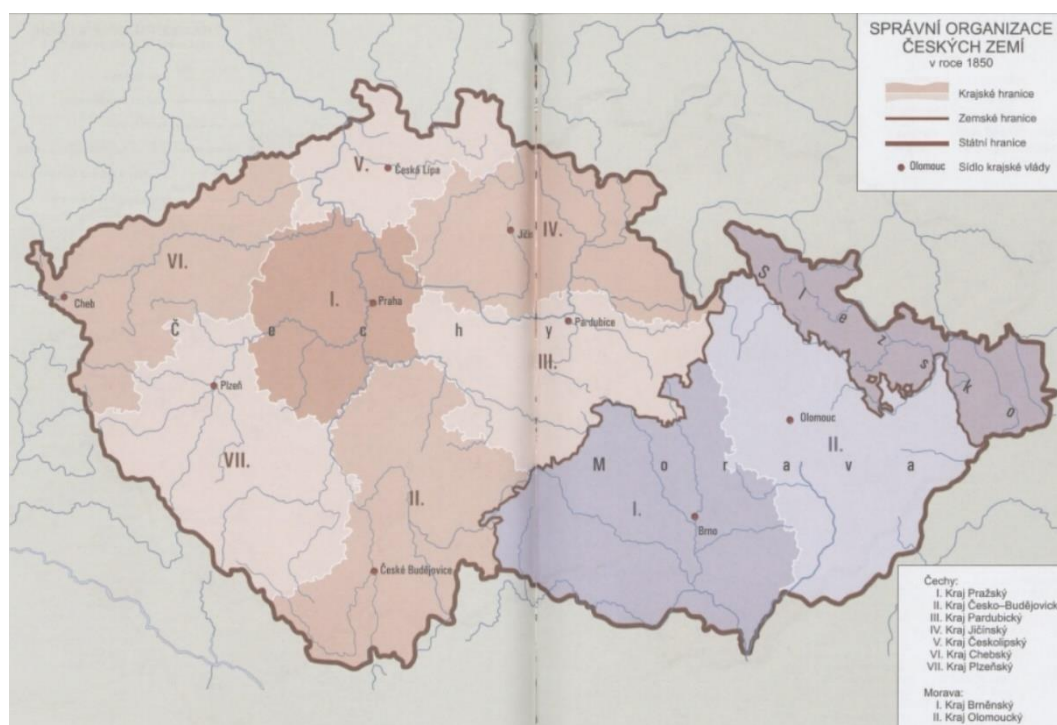
⁹ SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. s 37

¹⁰ MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. s 170

¹¹ MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. s 240

správy spočívat právě v krajských vládách.¹² Podle nařízení z 26. června 1849 se Čechy nově dělily na 7 krajů, mimo než stálo město Praha a rovněž na 79 okresních hejtmanství. Na Moravě pak vznikly 2 kraje s 25 okresními hejtmanstvími. V jediném Slezsku nebyly kraje a bylo tam zřízeno pouze sedm okresů. Je důležité také upozornit, že při novém rozvrhování krajů se poprvé uplatňovalo národnostní hledisko. V Čechách tedy byly vytvořeny dva zcela české kraje, dva kraje zcela německé a tři kraje, které byly národnostně smíšené.¹³

Obr. č.2- Správní organizace českých zemí v roce 1850

Zdroj: Hledíková, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2007 str. 518-519

Toto krajské uspořádání ale nepřineslo kýžený pozitivní efekt na fungování veřejné správy. Činnost krajských vlád byla výrazně poznamenána těžkopádností, za což mohla velká krajská teritoria a částečně i kompetenční nejasnosti. Toto

¹² SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. s 52

¹³ KOCOUREK, Ludomír. Správa v českých zemích a v Československu v letech 1848-2005: historický přehled. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. Eupress. ISBN 978-80-86754-75-8. s 9-10

všechno měla změnit připravovaná správní reforma, která vešla v účinnost v roce 1855.¹⁴

Nové krajské rozdělení se od toho předešlého celkem dosti lišilo. Dosavadní krajské vlády nahradily krajské úřady, kterých bylo v Čechách zřízeno třináct (Čáslav, České Budějovice, Cheb, Hradec Králové, Chrudim, Jičín, Litoměřice, Mladá Boleslav, Písek, Plzeň, Praha, Tábor, Žatec) a na Moravě šest (Brno, Olomouc, Jihlava Znojmo, Nový Jičín, Uherské Hradiště).¹⁵ V čele krajského úřadu pak stál krajský představený. Brzy se ovšem ukázalo, že ani toto uspořádání není nejlepší a pod záminkou finančních úspor byly kraje na základně zákona č. 73/1862 zrušeny.¹⁶

1.5 Krajského zřízení od počátku první republiky do současnosti

Pomocí recepčního zákona z 28. října 1918 byla zajištěna kontinuita s rakouskou a uherskou správní organizací. To ovšem znamenalo, že tehdejší představitelé republiky museli začít s přípravou velké správní reformy, protože dosavadní veřejná správa trpěla těžkopádností a zcela odlišným systémem v Čechách a na Slovensku.¹⁷

Výsledkem těchto snah byl zákon č. 126/1920 Sb. o župních a okresních úřadech, kde bylo řečeno, že se župy měly stát základem správní organizace republiky a tím nahradit existující země. Tento zákon byl ovšem z řad některých odborníků kritizován a i z národnostních důvodů, nebyl tento zákon v českých zemích nikdy realizován.¹⁸

V roce 1927 byl župní zákon novelizován tak, že se vrátilo uspořádání státu na země a byly zároveň ponechány okresy. Byly tak zřízeny 4 zemské správní obvody: země Česká (se sídlem v Praze), země Moravská (se sídlem v Brně), země Slovenská (se sídlem v Bratislavě) a země Podkarpatská (se sídlem v Užhorodu).

---

¹⁴ SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5. s 53

¹⁵ KOCOUREK, Ludomír. Správa v českých zemích a v Československu v letech 1848-2005: historický přehled. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. Eupress. ISBN 978-80-86754-75-8. s 19

¹⁶ MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4. s 244

¹⁷ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. České právní dějiny. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8. s 312

¹⁸ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. České právní dějiny. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8. s 314

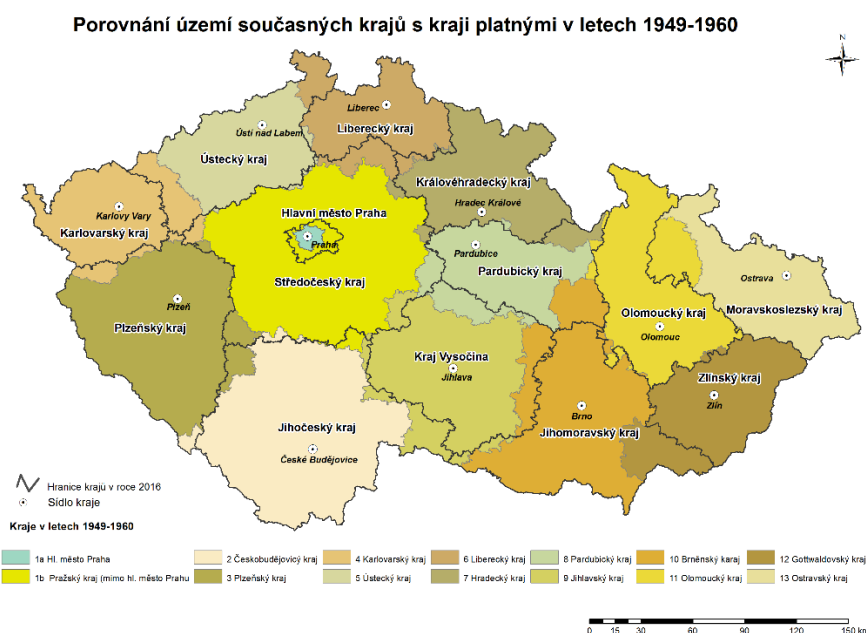
Je důležité zmínit, že po této novele byla formálně stále zachována dvojkolejnost, kdy je územní samospráva oddělena od státní správy. Reálnou převahu si ovšem zachovala státní linie správy.¹⁹

1.5.1 Kraje z roku 1949

Po komunistickém převratu v Únoru roku 1948 začalo období velkých politických a společenských změn. V květnu tohoto roku vešla v platnost nová ústava, která zakotvila národní výbory v našem právním řádu. Došlo také k zavedení krajů, které nahradily historické země.

Zásady nového krajského uspořádání byly vyhlášeny zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení. Od 1. ledna 1949 tedy bylo území republiky rozděleno na 19 krajů- 13 v českých zemích (Pražský, Českobudějovický, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Hradecký, Pardubický, Jihlavský, Brněnský, Olomoucký, Gottwaldovský a Ostravský) a šest na Slovensku. Kraje byly zřízeny tak, aby jejich rozloha byla přibližně 5000 km² a na jejich území žilo zhruba 0,5 milionu obyvatel.²⁰

Obr. č.3 Krajské zřízení v roce 1949 v porovnání se současnými kraji

Převzato: https://www.czso.cz/documents/266810/49833741/hraniceokres1949_1960katastr.png/fc75a7c5-fe3b-4c85-8b09-d94effd4da22?version=1.2&t=1522742391253

¹⁹ GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7. s 27

²⁰ Hledíková, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost ISBN 978-80-7106-906-5 s 447

1.5.2 Kraje z roku 1960

Ke konci padesátých let bylo zřejmé, že kraje z roku 1949 nepomohly vyřešit nedostatky ve veřejné správě, proto se začalo vytvářet nové správní členění státu. V roce 1960 došlo zákonem č. 36/1960 Sb. ke správní reorganizaci státu. Z původních 19 krajů byl počet snížen na 10, sloučením krajů původních. V Čechách tak vzniklo 7 krajů (Středočeský, Jihočeský, Západočeský, Severočeský, Východočeský, Severomoravský a Jihomoravský) a na Slovensku zbylé tři. Tato reforma měla zjednodušit a zkvalitnit řízení na krajské úrovni.²¹

Je důležité připomenout že zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu byl platný až do konce roku 2020, protože tyto kraje existovaly na našem území jako územní celky. K 1.1.2021 došlo ale k derogaci tohoto zákona na základě nabytí účinnosti zákona č. 51/2020 Sb. o územně správním členění státu, který zpřehledňuje a zjednodušuje celou územní strukturu veřejné správy.²²

1.5.3 Krajské zřízení po roce 1989

Po roce 1989 započala transformace veřejné správy, jejíž cílem bylo obnovení územní samosprávy. Ačkoliv byl tento záměr představen už na počátku devadesátých let, tak k uskutečnění tohoto záměru vedla ještě dlouhá cesta. Tyto průtahy byly způsobeny nejenom složitostí, ale též politickými zájmy. Nakonec byl v roce 1997 schválen zákon č.347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávních celků, na jehož základě mělo být vytvořeno 14 nových správních celků (13 krajů a Praha). Samotné krajské zřízení bylo pak obnoveno v roce 2000 na základě zákona č. 129/2000 Sb. o krajích.²³

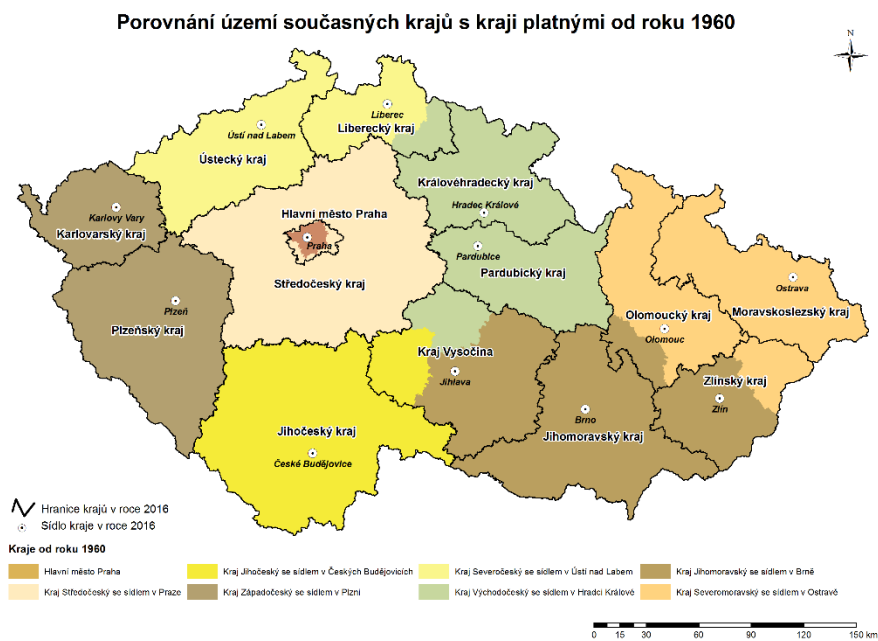
²¹ KOCOUREK, Ludomír. Správa v českých zemích a v Československu v letech 1848-2005: historický přehled. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. Eupress. ISBN 978-80-86754-75-8. s 90

²² Od Nového roku se sjednotilo územní členění státu - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/od-noveho-roku-se-sjednotilo-uzemni-cleneni-statu.aspx>

²³ Hledíková, Zdeňka Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost ISBN 978-80-7106-906-5 s 481

Obr. č.4 Krajské zřízení od roku 1960 v porovnání se současnými kraji

Převzato: https://www.czso.cz/documents/266810/49833741/hranicekraje1960_2016.png/d0feb7c6-cda9-4389-9b76-3e4fa108b0bf?version=1.1&t=1479900382512

2. Právní úprava voleb do zastupitelstva krajů

2.1 Ústavní zakotvení voleb

Volby do zastupitelstva krajů se konají podle zásad poměrného zastoupení tajným hlasováním na základ všeoobecného, rovného a přímého volebního práva. Tyto zásady jsou zakotveny v českém právním řádu v Ústavě a Listině základních práv a svobod.

Samotné principy volebního práva pro volby do zastupitelstva krajů pak nalezneme především v čl. 102 Ústavy²⁴, kde je uvedeno, že „členové zastupitelstev jsou voleni na základě všeoobecného, rovného a přímého volebního práva“. Tento princip je rovněž zakotven v Listině základních práv a svobod v čl. 21 odst. 3.²⁵

Zásada všeoobecného volebního práva stanovuje, že právo volit mají všichni obyvatelé země, kteří jsou k tomu způsobilí. Volit tak mohou bez jakýchkoliv omezení týkající se rasy, barvy pleti, příslušnosti k národu nebo k národnosti, jazyka, pohlaví či náboženství. Rovnost volebního práva pak spočívá v tom, že každý volič má při volbě do jednoho orgánu jeden hlas, který má stejnou hodnotu jako každý jiný hlas jiného voliče. Přímé volební právo znamená, že občan nevolí žádné volitele, ani delegáty kteří by teprve volili zastupitele, ale volí bezprostředně. Právo volit tedy nesmí být převedeno na žádnou jinou osobu.²⁶

2.2 Základní principy právní úpravy voleb do zastupitelstev krajů

Základem právní úpravy organizace voleb a podmínek volebního práva je zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách“). Tento zákon o volbách jednak vychází z ústavních limitů (především čl. 102 Ústavy) a jednak sám stanovuje nad rámec ústavní úpravy další zásady a organizaci voleb.²⁷ Problematika voleb do zastupitelstva kraje je pak dále obsažena v těchto zákonech, vyhláškách a směrnících.

Jedná se zejména o:

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

---

²⁴ Čl. 102 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. ústava České republiky

²⁵ Čl. 21 odst. 3 Usnesení č. 2/1993 Sb. listina základních práv a svobod

²⁶ GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7. s 107

²⁷ GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7. s 269

- Vyhlášku č. 152/2000 Sb., Ministerstva vnitra o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů.
- Směrnici ministerstva financí č. MF-62 970/2013/12-1204 ze dne 19. prosince 2013 o postupu obcí a krajů při financování voleb
- Rozhodnutí č. 169/2020 Sb., prezidenta republiky o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky a o vyhlášení voleb do zastupitelstev krajů
- Zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020²⁸

2.2.1 Funkční období a počet členů zastupitelstva

Podle již zmíněného čl. 102 odst. 2 Ústavy je funkční období zastupitelstev krajů čtyřleté. Volby do zastupitelstva krajů se tedy konají v pravidelných čtyřletých periodách ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím volebního období a končící dnem jeho uplynutí.²⁹

Počet členů krajského zastupitelstva se určuje na základě počtu obyvatel k 1. lednu roku, ve kterém se volby do zastupitelstva kraje konají. Počet členu zastupitelstva je stanoven takto:³⁰

- v kraji do 600 000 obyvatel je voleno 45 členů
- v kraji nad 600 000 obyvatel do 900 000 obyvatel je voleno 55 členů
- v kraji nad 900 000 obyvatel je voleno 65 členů

2.2.2 Vyhlášení a dny konání voleb

Zákon o volbách stanovuje, že volby do zastupitelstva krajů vyhláší prezident republiky, a to nejpozději 90 dnů před jejich konáním.³¹ Toto vyhlášení se poté uveřejňuje ve Sbírce zákonů. Kupříkladu v roce 2020 byly volby vyhlášené

²⁸ Tento zákon upravuje právo osob omezených na osobní svobodě z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním covid-19 volit ve volbách do zastupitelstev krajů v roce 2020.

²⁹ §1 odst. 2 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³⁰ §69 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³¹ §2 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

na základě rozhodnutí č. 169/2020 Sb., prezidenta republiky o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky a o vyhlášení voleb do zastupitelstev krajů.

Volby se pak konají ve 2 dnech, kterými jsou pátek a sobota. V pátek hlasování začíná ve 14.00 hodin a je ukončeno ve 22.00 hodin prvního dne voleb. V sobotu pak hlasování začíná v 8.00 hodin a končí ve 14.00 hodin.³²

2.2.3 Volební právo

Pojem volební právo můžeme chápat ve dvou významech. Jednak jím je v objektivním smyslu souhrn norem, které upravují dané volby a jednak jde o jedno z významných subjektivních práv. Právě v tomto smyslu chápané volební právo můžeme rozdělit na aktivní (právo volit) a na pasivní (právo být volen).³³

Aktivním volebním právem ve volbách do zastupitelstva krajů disponuje státní občan České republiky, kterému je alespoň ve druhý den voleb 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci, která spadá do územního obvodu kraje.³⁴ Tímto by se dalo aktivní právo ve volbách do zastupitelstva kraje uznat jako všeobecné, ale není tomu tak, protože v § 4 odst. 2 zákona o volbách, jsou definovány překážky výkonu volebního práva. Těmi jsou:

- a) zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody,
- b) omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva,
- c) zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu, nebo
- d) výkon služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí.³⁵

---

³² §2 odst. 2 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³³ GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7. s 106

³⁴ §4 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

³⁵ §4 odst. 2 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

Pasivním volebním právem pak disponuje každý volič, u kterého nenastala překážka volebního práva. Zákon o volbách v §5 odst. 2 stanovuje, že funkce člena zastupitelstva je neslučitelná s:

- a) s funkcí vykonávanou na ministerstvu, jiném ústředním orgánu státní správy nebo na orgánu státní správy s celostátní působností, obsazovanou volbou, jmenováním nebo ustanovováním,
- b) s funkcí vykonávanou zaměstnancem kraje, zařazeným do krajského úřadu, zaměstnancem obce, zařazeným do obecního úřadu, nebo zaměstnancem jiného než ústředního orgánu státní správy, nejde-li o orgán s celostátní působností, jsou-li tyto funkce obsazovány volbou, jmenováním nebo ustanovováním,
- c) s funkcí statutárního zástupce právnické osoby zřízené nebo založené krajem, anebo v níž má kraj majetkovou účast.

2.2.4 Volební systém

Zákon o volbách ve svém §2 stanovuje, že volby do zastupitelstva krajů se konají podle zásad poměrného zastoupení, což znamená, že mandáty se přidělují kandidujícím politickým subjektům poměrně podle počtu platných hlasů, které obdržely od svých voličů.³⁶

Počet mandátů jednotlivých politickým stranám, politickým hnutím a koalicím se rozdělí jen v 1 skrutiniu. Do skrutinia postupují pouze politické strany, politická hnutí a koalice, které získaly v rámci kraje alespoň 5 % z celkového počtu všech platných hlasů v kraji. K ostatním politickým stranám, politickým hnutím a koalicím, které podmínku překročení 5 % nesplnily, a k hlasům pro ně odevzdaným se pak dále nepřihlíží. K přepočtu hlasů na mandáty pak dochází za použití metody volebních dělitelů. V krajských volbách jde konkrétně o upravenou d'Hondtovu metodu, kdy se počet platných hlasů pro každou z politických stran dělí číslem 1,42 a dále celými čísly počínaje číslem 2.³⁷

---

³⁶ GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7. s 109

³⁷ §43 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

2.2.5 Volební orgány

Volebními orgány, které mají na starosti přípravu, organizaci, zabezpečení průběh a provedení voleb jsou upraveny §6 zákona o volbách a Vyhláškou ministerstva vnitra č. 152/2000 Sb. o provedení zákona o volbách do zastupitelstev krajů.

Jsou jimi:³⁸

- a) Státní volební komise,
- b) Ministerstvo vnitra,
- c) Český statistický úřad,
- d) krajský úřad,
- e) pověřený obecní úřad, ve městech Brno, Ostrava a Plzeň úřad městské části nebo městského obvodu
- f) obecní úřad, městský úřad, úřad města, ve městech Brno, Ostrava, Plzeň úřad městské části nebo městského obvodu,
- g) starosta obce, primátor statutárního města, které není územně členěno, a v územně členěných statutárních městech starosta městské části nebo městského obvodu
- h) okrsková volební komise,
- i) ředitel krajského úřadu.

---

³⁸ §6 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

3. Teorie voleb druhého řádu

Teorie voleb druhého řádu byla nejdůkladněji popsána a analyzována na prvních přímých volbách do Evropského parlamentu, které se uskutečnily v roce 1979, autory Karlheinz Reifem a Herman Schmittem.³⁹ Dnes se ovšem tato teorie neaplikuje pouze na tyto volby, ale i na ostatní volby, které bývají označovány jako méně důležité. V České republice tak mezi druhořadé volby vedle voleb do Evropského parlamentu řadíme volby do obecních a krajských zastupitelstev či Senátu Parlamentu ČR, protože vykazují celou řadu jejich znaků.⁴⁰

3.1. Dimenze významu

Samotná teorie byla vystavěna na šesti dimenzích, které mají ukazovat odlišnosti i podobnosti mezi volbami obou řádů. Nejdůležitější dimenzí je ta, že se ve volbách druhého řádu rozhoduje o menších kompetencích, tedy jak pro voliče tak pro politické strany se v těchto volbách tzv. „hraje o méně a není tolik v sázce“, než ve volbách prvního řádu, které mají přímý vliv na podobu exekutivy (the-less-at-stake dimension).⁴¹ Z toho plyne, že u těchto voleb bývá nižší volební účast v porovnání s volbami prvního řádu. Je to způsobeno i tím, že volební kampaň, kterou vedou politické subjekty, není tak nákladná a ani média těmto volbám nevěnují takovou pozornost. To všechno má pak za následky, že volič ve volbách častěji volí menší politické strany či zde dochází k nárůstu počtu neplatných hlasů, čímž voliči projevují svůj nesouhlas se současnou vládou nebo nabídkou kandidátů.⁴²

3.2 Ostatní dimenze

Další dimenzí je „dimenze specifické arény“, která říká, že přeci jen se v těchto volbách rozhoduje o podobě samosprávy na úrovni regionu, tudíž volič rozhoduje o věcech, které se jeho regionu týkají. Pokud tedy půjde k volbám musí si všimnout, jestli v těchto volbách kandidují stejné politické strany a kandidáti, kteří

---

³⁹ REIF, Karlheinz – SCHMITT, Hermann Nine Second-Order National Elections- A Conceptual Framework For the Analysis of European Elections Results. European Journal of Political Research 8, 1980, č.3 s 3

⁴⁰ ŠARADÍN, Pavel. Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-1876-6. s 11

⁴¹ ŠARADÍN, Pavel. Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-1876-6. s 32

⁴² REIF, Karlheinz – SCHMITT, Hermann Nine Second-Order National Elections- A Conceptual Framework For the Analysis of European Elections Results. European Journal of Political Research 8, 1980, č.3 s 10

normálně kandidují ve volbách celostátních. V krajských volbách v České republice můžeme pozorovat, že druhořadá politická aréna nebývá úplně nezávislá na aréně prvořadě, protože celostátní politické strany a hnutí kandidují i v tomto typu voleb.⁴³

„Institucionálně procedurální dimenze“ definuje, jestli mají volby prvořadě oproti těm druhořadým odlišnou úpravu volebního práva a systému. „Dimenze volební kampaně“ poté zkoumá jak volební kampaň ovlivňuje konečný výsledek voleb. V případě druhořadých voleb totiž nedochází k takové pozornosti médií o tyto volby, a tak může být pro politické strany složitější přesvědčit voliče, aby se těchto voleb zúčastnil.

„Dimenze politické proměny hlavní arény“ nám říká, že pokud chceme analyzovat výsledky druhořadých voleb, musíme nejdříve brát v úvahu změnu popularity politických stran v prvořadě aréně. Jde tedy o to, že pokud se změní podpora politického subjektu ve druhořadých volbách, tak to může být následkem chování strany na celostátní úrovni. Poslední „dimenze sociální a kulturní proměny“ říká, že pokud chceme sledovat výsledky těchto voleb, nesmíme zapomínat na sociální a kulturní proměny, které se ve společnosti odehrávají. Tyto události totiž mohou volby výrazně ovlivnit, protože řada politických stran reprezentuje specifickou sociální skupinu.⁴⁴

Na základě těchto dimenzí lze určit základní charakteristické vlastnosti voleb druhého řádu, kterými jsou i volby do zastupitelstev krajů.

1. Bývá v nich nižší volební účast.
2. Malé a nové strany mají větší šanci ve volbách uspět.
3. Bývá zaznamenáno větší procento neplatných hlasů.
4. Vládní strany v těchto volbách častěji ztrácejí podporu.
5. Voliči ve volbách více podporují osobnosti než politické strany.

---

⁴³ EIBL, Otto. Krajské volby 2008. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009. Srovnávací politologie. ISBN 978-80-7325-187-1. s 17

⁴⁴ EIBL, Otto. Krajské volby 2008. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009. Srovnávací politologie. ISBN 978-80-7325-187-1. s 20

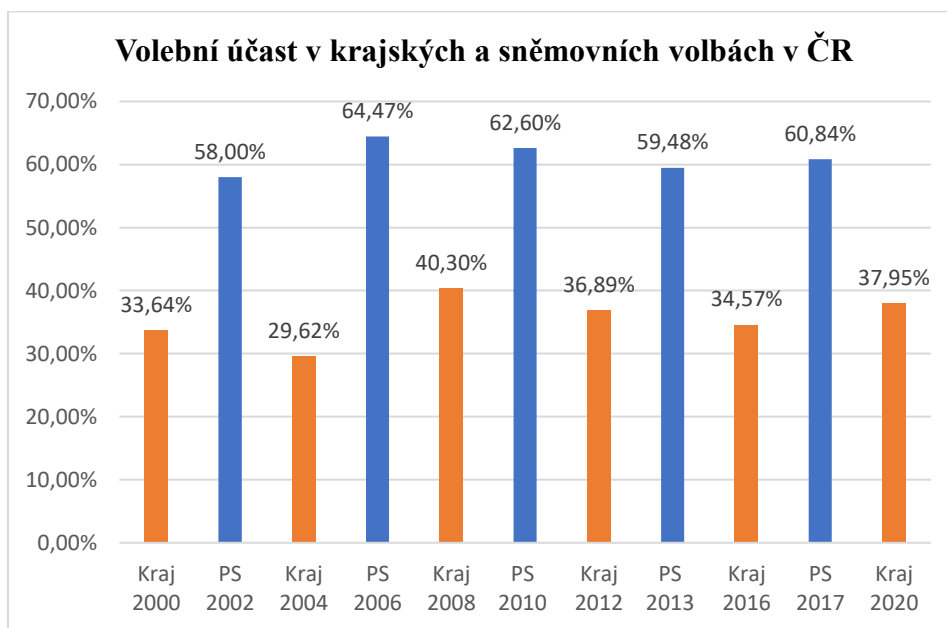

3.3 Volební účast

Při každých volbách si každý volič musí zodpovědět dvě otázky: zaprvé, má-li jít volit, a zadruhé, kterou stranu či kandidáta ve volbách svým hlasem podpoří. Česká republika vykazuje typickou vlastnost postkomunistických zemí, že volební účast ve volbách je nižší než v tradičních evropských demokraciích. Je však důležité říci, že stále je zde vyšší volební účast než v ostatních postkomunistických státech v Evropě.⁴⁵

Nízká volební účast v krajských volbách je jedním z charakteristických znaků, díky kterému můžeme tyto volby řadit mezi volby druhořadé. Jak je vidět z grafu č.1 volební účast ve volbách do zastupitelstva krajů bývá výrazně nižší než při volbách do Poslanecké sněmovny. V krajských volbách jen jedinkrát přesáhla volební účast hranici 40 %, zatímco ve volbách do Poslanecké sněmovny se volební účast pohybuje pravidelně na hranici 60 %. Těmito hodnotami volební účasti lze tedy říci, že krajské volby naplňují charakteristiku druhořadých voleb.

Graf č.1 Volební účast v krajských a sněmovních volbách v ČR

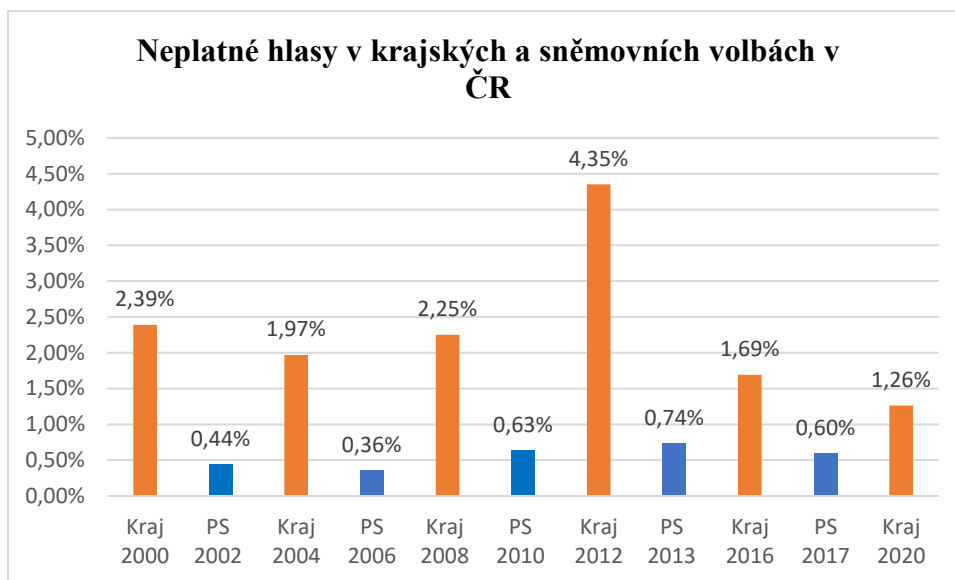
Zdroj č.1 www.volby.cz - zpracoval autor sám

⁴⁵ Linek, Lukáš, Pat Lyons. 2007. „Zdroje a motivace volební účasti.“ Pp. 63-85 in Lebeda, Tomáš, Lukáš Linek, Pat Lyons, Klára Vlachová et al. *Voliči a volby 2006*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 234 s. ISBN 978-80-7330-126-2. s 63

3.4 Neplatné hlasy

Jak bylo popsáno v předchozí části, v případě voleb druhého řádu dochází k nárůstu podílů neplatných hlasů oproti volbám prvního řádu, což nám ukazuje graf č.2, který porovnává neplatné hlasy v krajských a sněmovních volbách.

Graf č.2 Neplatné hlasy v krajských a sněmovních volbách v ČR

Zdroj č.2 www.volby.cz - zpracoval autor sám

Tuto vyšší míru neplatných hlasů, která se v krajských volbách oproti parlamentním vyskytuje, lze přisuzovat i samotnému načasování krajských voleb. Krajské volby bývají často zhruba uprostřed volebního cyklu parlamentních stran a to znamená, že vládnoucí strany mohou ztratit v těchto volbách podporu. To může znamenat, že část voličů se proti těmto stranám vymezí pomocí neplatných hlasů. Ku příkladu v roce 2012, kdy byla pořížovaná důvěra vládě jedna z vůbec nejnižších, byl vidět skutečný nárůst počtu neplatných hlasů v krajských volbách.⁴⁶

Je důležité také zmínit, že v některých volebních obvodech se společně s krajskými volbami konají i volby senátní. Tento souběh voleb dělá volbu pro voliče složitější, a tudíž zde roste šance voličovy chyby, protože hlasovací lístek, který volič vloží do nesprávné obálky je pak automaticky počítán jako hlas neplatný.⁴⁷

⁴⁶ LEBEDA, Tomáš a Jakub LYSEK. Protest, omyl, nezájem?: neplatné hlasování v České republice a v nových demokraciích. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5204-3. s 45

⁴⁷ LEBEDA, Tomáš a Jakub LYSEK. Protest, omyl, nezájem?: neplatné hlasování v České republice a v nových demokraciích. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5204-3. s 49

4. Charakteristika Karlovarského kraje

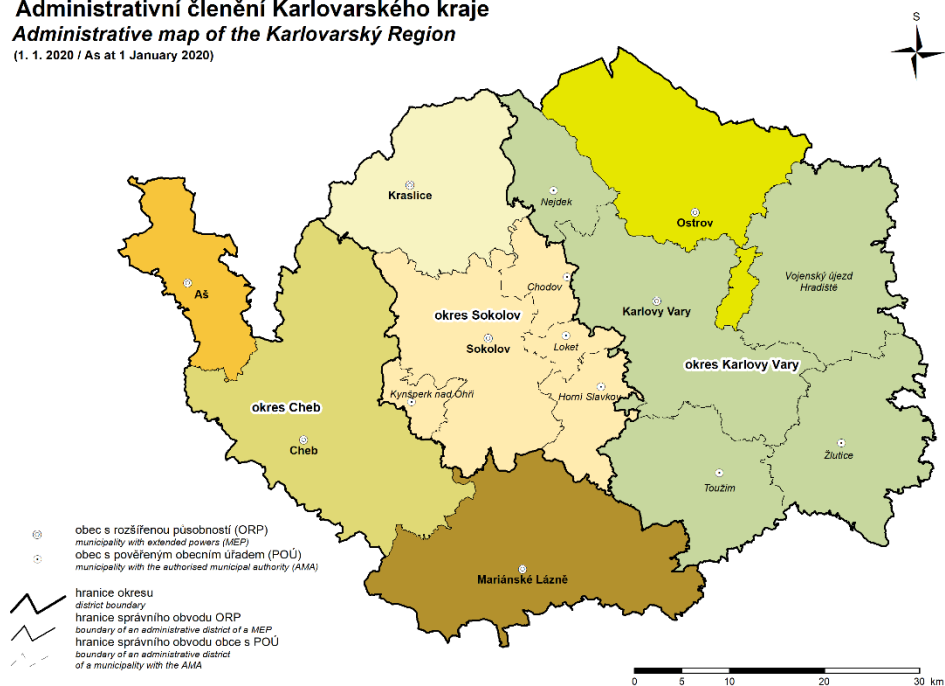
4.1 Správní struktura a geografická poloha

Karlovarský kraj vznikl k 1.1.2000 rozdělením kraje Západočeského na Plzeňský a Karlovarský. Nachází se na západě České republiky, kde na severu a západě svého území sousedí s Německem, na východě s Ústeckým krajem a na jihu s Plzeňským krajem. Svoji rozlohou 3310 km² je druhým nejmenším krajem v České republice. Společně s Ústeckým krajem tvoří Karlovarský kraj území regionu soudržnosti NUTS 2 Severozápad.

Kraj je tvořen okresy Cheb, Sokolov a Karlovy Vary a sedmi správními obvody obcí s rozšířenou působností (Aš, Cheb, Mariánské Lázně, Kraslice, Sokolov, Karlovy Vary a Ostrov). Na území kraje se nachází 134 obcí, které se dále člení na 528 částí.⁴⁸ Z celkového počtu obcí jich je 7 s rozšířenou působností a 14 s pověřeným obecním úřadem.⁴⁹ Součástí kraje je také vojenský újezd Hradiště, který je největším vojenským újezdem v ČR.

Obr. č.5 Administrativní členění Karlovarského kraje

Administrativní členění Karlovarského kraje
Administrative map of the Karlovarský Region
(1. 1. 2020 / As at 1 January 2020)

Převzato: <https://www.czso.cz/documents/10180/121871259/33008320m2.png/e08ea3f0-c8c8-44ae-8e95-200661b21645?version=1.1&t=1606824023502>

⁴⁸ Český statistický úřad, Charakteristika karlovarského kraje [online] [cit. 2021-01-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xk/charakteristika_karlovarskeho_kraje

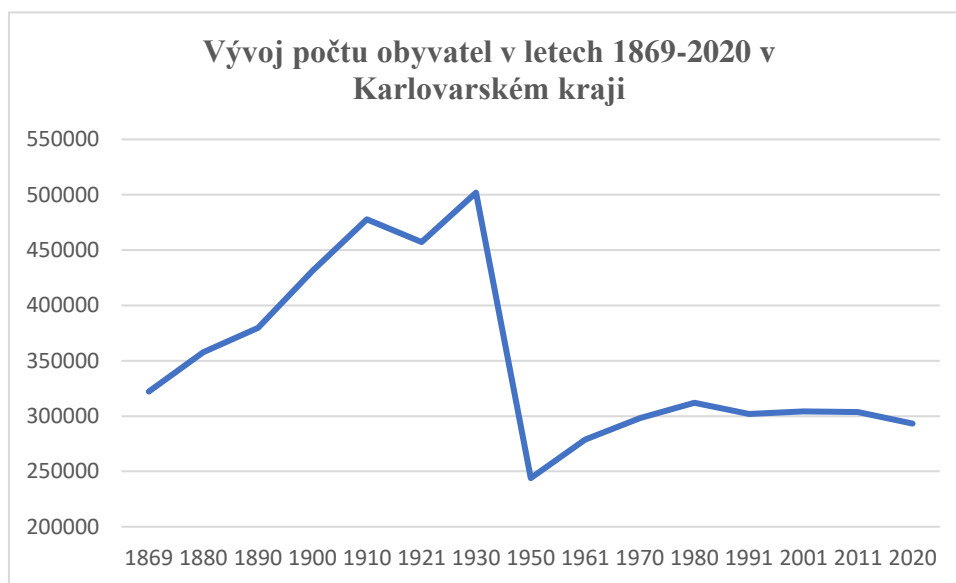
⁴⁹ §3 vyhlášky č. 388/2002 Sb., vyhláška Ministerstva Vnitřní o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Z geografického hlediska je patrné, že v kraji se výrazně projevuje izolovanost vůči velkým centrům, jako je Praha a Plzeň a to navzdory relativně malé vzdušné vzdálenosti. Je to způsobeno především nedokončením dálniční sítě mezi Prahou a Karlovými Vary či neexistencí přímého vlakového napojení na Prahu a Plzeň. To vše má za následek, že mezi těmito centry se kterými má Karlovarský kraj nejintenzivnější vazby, vznikají rozsáhlé oblasti s nízkou mírou osídlení, které můžeme chápat jako vnitřní periferie (Tepelsko, Toužimsko, Žluticko).⁵⁰

4.2 Obyvatelstvo

Současný stav a struktura populace v Karlovarském kraji je značně ovlivněna historickým vývojem, zejména pak poválečnou výměnou obyvatelstva, kdy nejdříve došlo k odsunu německého obyvatelstva z pohraničí Československa, což mělo za následek následný vnitřní osidlovací proces řízený bývalým režimem.

Graf č.3 Vývoj počtu obyvatel v Karlovarském kraji

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-xk>

K 1.1.2020 žilo v obcích Karlovarského kraje 294 664 obyvatel, což znamená, že na počet obyvatel je Karlovarský kraj nejmenším krajem České republiky. Celkový podíl Karlovarský kraj zároveň vykazuje zajímavou statistiku v tom, že téměř 82 % všech obyvatel kraje žije ve městech, což je nejvyšší podíl ze

⁵⁰ Analýza socioekonomického rozvoje Karlovarského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky [online]. [cit. 20.03.2021]. dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/cf762ce4-3454-4748-83de-7b02166dcacc/Analyza-SE-rozvoje-Karlovarsky_logg.pdf

všech krajů České republiky v koncentraci obyvatel ve městech.⁵¹ Je také důležité podotknout, že z celkového počtu 294 664 obyvatel tvoří cizinci téměř 7,5 % obyvatelstva kraje, což znamená, že v mezikrajském srovnání dosahuje kraj nejvyšší hodnoty podílu cizinců hned po Hlavním městě Praze.⁵²

Podíl nezaměstnaných v Karlovarském kraji ke konci září 2020 dosáhl 5,02 %, což znamená, že v mezikrajském srovnání dosáhl Karlovarský kraj třetího nejvyššího podílu nezaměstnaných (průměr ČR byl 3,70 %).⁵³ Průměrná měsíční mzda pak ve 3. čtvrtletí roku 2020 činila 31448 Kč, tím však kraj nadále zůstával jako region s nejnižší mzdovou úrovní.⁵⁴

4.2.1 Společenské třídy

Abychom přesněji pochopili, které osoby v Karlovarské kraji žijí, je potřeba je rozdělit do společenských tříd. V České republice v roce 2019 vznikl výzkum pro Český rozhlas, na jehož základě autoři rozdělili českou společnost do šesti společenských tříd (Zajištěná střední třída, Nastupující kosmopolitní třída, Tradiční pracující třída, Třída místních vazeb, Ohrožená třída, Strádající třída).⁵⁵

Toto rozdělení společnosti krásně ukazuje, že neexistují pouze chudí, středně příjmoví a bohatí , ale že dimenze společnosti je daleko složitější.⁵⁶ První „tradiční pracující třídu“ (v ČR 22,1 % obyvatel) můžeme chápat jako lidi, kteří mají většinou solidní příjem, ale nepříliš veliký sociální kapitál. Dále zde máme „nastupující kosmopolitní třídu“ (v ČR 11,9 % obyvatel) , která se od předchozí třídy v mnohém liší. Jde o lidi, kteří bývají trochu mladší a tím pádem mají blíže

---

⁵¹ Český statistický úřad, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2020 [online]. [cit. 20.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121871259/33008320.pdf/837389c1-8e21-41d0-a730-3e17f5983b5d?version=1.15>

⁵² Informační portál Karlovarského kraje, Informace a kontaktní odkazy pro národnostní menšiny a cizince [online]. [cit. 22.03.2021] dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Stranky/cizinci/cizinci.aspx>

⁵³ Český statistický úřad, Nezaměstnanost v Karlovarském kraji online]. [cit. 22.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-31-10-2020-podle-mpsv>

⁵⁴ Český statistický úřad, Vývoj průměrných mezd v Karlovarském kraji ve 3. čtvrtletí roku 2020 [online]. [cit. 20.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/vyvoj-prumernych-mezd-v-karlovarskem-kraji-ve-3-ctvrtleti-roku-2020>

⁵⁵ Český rozhlas, Rozdělení svobodou Česká společnost po 30 letech, [online]. [cit. 23.03.2021] dostupné z:

<https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/documents/4cb643625998e931d8f0a9aa34bbb254.pdf> s 8

⁵⁶ PROKOP, Daniel. Slepé skvrny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti. Druhé, rozšířené vydání. Brno: Host, 2020. ISBN 978-80-275-0308-7. s 29

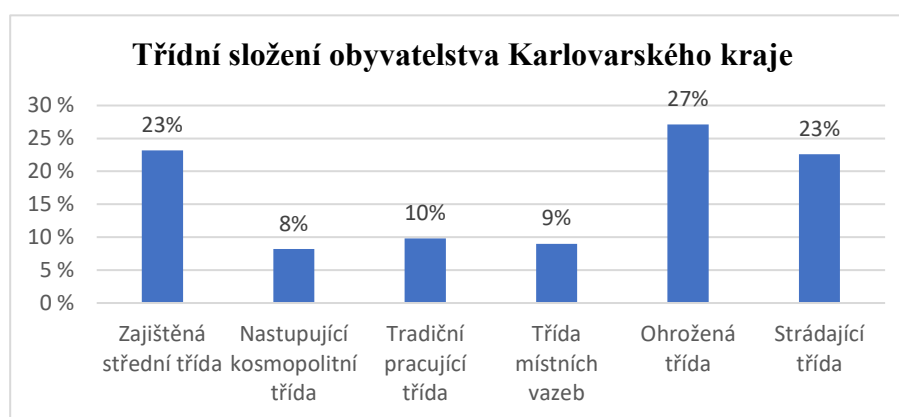
k moderním technologiím a získali tak nové typy kompetencí. Přestože tato třída má také nadprůměrné platy, nemá už tak velký vlastní majetek.

Pokud se ale podíváme na druhý protipól české společnosti najdeme zde dvě třídy, které na to nejsou takto dobře. Jde o „ohroženou třídu“ (v ČR 22,2 % obyvatel) a zejména pak o „strádající třídu“ (v ČR 17,6 % obyvatel). Zejména lidé, kteří jsou řazeni do této třídy postrádají všechny typy společenských kapitálů. Jedná se o lidi, kteří nemají dostatečnou kvalifikaci, bývají častěji nezaměstnaní či se řadí mezi nízkopříjmové pracující. Není ani žádným překvapením, že se v této společenské třídě vyskytuje vyšší míra exekucí.⁵⁷

Zbylé dvě třídy „tradiční pracující třída“ (v ČR 14,4 % obyvatel) a „třída místních vazeb“ (v ČR 11,8 % obyvatel) mají společné, že vlastní relativně slušný majetek na jejich poměry. Obě tyto třídy se ale potýkají s velmi nízkým kulturním kapitálem.⁵⁸

Karlovarský kraj jak ukazuje graf č.4 má ale úplně jinou strukturu populace než většina krajů v České republice. „Ohrožená“ a „strádající“ třída, která v tomto kraji žije, tvoří polovinu populace tohoto kraje. To tedy předurčuje, že kraj by měl mít vyšší míru exekucí a horší vzdělanostní strukturu obyvatelstva.

Graf č.4 Třídní složení obyvatelstva Karlovarského kraje

Zdroj:<https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/documents/4cb643625998e931d8f0a9aa34bbb254.pdf>

⁵⁷ PROKOP, Daniel. Slepé skvrny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti. Druhé, rozšířené vydání. Brno: Host, 2020. ISBN 978-80-275-0308-7. s 27

⁵⁸ Český rozhlas, Rozdělení svobodou Česká společnost po 30 letech, [online]. [cit. 23.03.2021] dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/documents/4cb643625998e931d8f0a9aa34bbb254.pdf> s 12-13

4.2.2 Exekuce v Karlovarském kraji

Karlovarský kraj skutečně trpí velkou mírou exekucí, přesně jak naznačovalo třídní složení obyvatel. K roku 2019 bylo v kraji evidováno 41 303 osob, kteří se v právě nacházeli v exekuci. To řadí Karlovarský kraj na nelichotivé 2. místo mezi kraji v podílu osob v exekuci. Sousední Ústecký kraj totiž vykazuje 16,79 % lidí v exekuci, zatímco karlovarský „pouhých“ 16,53 %. Pokud se podíváme na jednotlivé okresy kraje, tak zjistíme, že nejvíce postiženým okresem je okres Sokolov, kde je podíl osob v exekuci 19,4 %. Nejhuře je pak na to správní obvod obce s rozšířenou působností Kraslice, kde podíl osob v exekuci dosahuje téměř 23 %, což znamená, že tento obvod je vůbec nejpostiženějším obvodem v České republice.⁵⁹

4.2.3 Vzdělanostní struktura

Jak již bylo výše řečeno, struktura společenských tříd v Karlovarském kraji může ovlivnit i vzdělanostní strukturu kraje. Karlovarský kraj vykazuje podprůměrnou vzdělanostní strukturu v porovnání s celorepublikovými hodnotami. V Karlovarském kraji žije 19,8 % obyvatel kteří mají maximálně dokončené základní vzdělání, což je nejhorší postavení mezi všemi kraji české republiky. Žije zde i 36,5 %, kteří mají střední školu bez maturity a 34,1 % lidí kteří mají dokončenou střední školu s maturitou. Naopak 11,4 % lidí, kteří v kraji žijí mají i vysokoškolské vzdělání, což je stále nejhorší podíl mezi kraji v počtu lidí s vysokoškolským vzděláním.⁶⁰

Tyto špatné hodnoty ve vzdělanostní struktuře obyvatel jsou důsledkem neexistence veřejné univerzity regionálního charakteru v Karlovarském kraji. V kraji sice působí pobočka Západočeské univerzity v Chebu, přesto tato škola nedokáže zatím pomoci vylepšit postavení kraje ve vzdělanostní struktuře.⁶¹

---

⁵⁹ Mapa exekucí, Karlovarský kraj 2019 [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>

⁶⁰ Český statistický úřad, Vzdělanostní struktura populace ČR [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/46239573/2501321702.pdf/75252d98-5e16-448d-8c03-076eaadeb0bd?version=1.0>

⁶¹ Analýza socioekonomického rozvoje Karlovarského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/cf762ce4-3454-4748-83de-7b02166dcacc/Analyza-SE-rozvoje-Karlovarsky_logga.pdf

Jedním z dalších důvodů zaostávání Karlovarského kraje ve zdělávání může být i ta skutečnost, že v kraji na základních školách vyučují nekvalifikovaní učitelé. Jsou to učitelé, kterým chybí jakékoliv pedagogické vzdělání a na místa vyučujících jsou přijímáni z důvodu akutního nedostatku jiných učitelů v kraji.⁶²

Je to způsobeno tím, že mladí lidé, kteří jezdí studovat na vysoké školy nejčastěji do Prahy a Plzně se po vystudování už nevrátí zpět do kraje. Jako hlavní důvody preference místa k životu mimo Karlovarský kraj tyto studenti uvádějí, lepší pracovní příležitosti, lepší možnosti trávení volného času či lepší dopravní dostupnost.⁶³ Ovšem bez vysokoškolsky vzdělaných obyvatel bude kraj upadat ještě více, protože bez průmyslu, který vyrábí výrobky s vyšší přidanou hodnotou, nemůže kraj nikdy dohnat vyspělejší centra České republiky.

---

⁶² PROKOP, Daniel. Slepé skvrny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti. Druhé, rozšířené vydání. Brno: Host, 2020. ISBN 978-80-275-0308-7. s 68

⁶³ Karlovarská agentura rozvoje podnikání, Analýza příčin odchodu pracovní síly z Karlovarského kraje [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <https://karp-kv.cz/assets/front/documents/analyza-pricin-odchodu-pracovni-sily-z-karlovarskeho-kraje.pdf>

5. Výsledky minulých krajských voleb v Karlovarském kraji

5.1 Krajské volby 2000

Historicky první volby do zastupitelstev krajů se v České republice konaly 12. listopadu 2000. V Karlovarském kraji se o post 45 zastupitelů ucházelo celkem jedenáct kandidátek, z nichž však potřebnou 5 % hranici nutnou pro vstup do zastupitelstva překonaly pouze čtyři.⁶⁴

Vítězem krajských voleb se v Karlovarském kraji stala Občanská demokratická strana (27,82 %), která zvítězila před Komunistickou stranou Čech a Moravy (22,37 %) a Čtyřkolicí (19,10 %). Do zastupitelstva se dostala ještě Česká strana sociálně demokratická, kterou volilo 16,39 % občanů. Volební účast v kraji dosáhla pouhých 28,44 %, což byla nejmenší volební účast napříč kraji. Celková volební účast v České republice dosáhla 33,64 %.⁶⁵

Po volbách zahájila vítězná ODS rozhovory s ostatními politickými subjekty o vzniku první krajské koalice. Za přirozeného koaličního partnera se nabízela Čtyřkoalice, ale nakonec se po několika jednáních utvořila koalice na půdorysu ODS a ČSSD. Historicky prvním hejtmánem Karlovarského kraje se tedy stal lídr ODS Josef Pavel.⁶⁶

Tabulka č.1 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2000 v Karlovarském kraji

Strana	Zisk %	Mandáty
Občanská demokratická strana	27,82	15
Komunistická str. Čech a Moravy	22,37	12
Čtyřkoalice	19,10	10
Česká str. sociálně demokrat.	16,39	8
K.Čes.str.nár.soc. a NEZÁVISLÍ	3,98	
Strana venkova	2,43	
Strana zelených	2,42	
Strana za životní jistoty	2,29	
REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA	1,86	
K.Pravý blok-Klub angaž.nestr.	0,88	
Vlastenecká republikán.strana	0,40	

Zdroj:www.volby.cz – zpracoval autor sám

⁶⁴ ČALLOUD, Dalibor, BALÍK, Stanislav a Jakub KYLOUŠEK, ed. Krajské volby v České republice 2004. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3880-2. s 73

⁶⁵ Volby do zastupitelstev krajů konané dne 12.11.2000, [online] [cit. 2021-01-06] dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁶⁶ ČALLOUD, Dalibor, BALÍK, Stanislav a Jakub KYLOUŠEK, ed. Krajské volby v České republice 2004. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3880-2. s 74

5.2 Krajské volby 2004

V krajských volbách v roce 2004 se voleb zúčastnilo celkem 13 stran, hnutí a koalic, které usilovaly o 45 mandátů v krajském zastupitelstvu. Hranici nutnou pro vstup do zastupitelstva kraje, ale překonalo jen 5 subjektů. Volební účast tentokrát v Karlovarském kraji nedosáhla ani 25 %, což byla opět nejhorší volební účast napříč kraji. K volebním urnám přišlo pouhých 24,99 % oprávněných voličů, kdežto celostátní průměr byl 29,62 %.⁶⁷

Vítězem krajských voleb v Karlovarském kraji pro rok 2004 se opět stala Občanská demokratická strana, která si od minulých voleb polepšila o téměř 13 % bodů a celkově v kraji získala 2/5 všech hlasů (40,25 %). Druhá s velkým odstupem skočila Komunistická strana Čech a Moravy (22,67 %). Do zastupitelstva se dostala ještě ČSSD (14,97 %), následována Evropskými demokraty (6,15 %) a Koalicí pro Karlovarský kraj (5,12 %).⁶⁸

Ihned po volbách se začalo pracovat na vytvoření nové krajské rady. Existovalo hned několik scénářů na vytvoření krajské rady, kde byla možnost, že kraj bude mít čistě pravicovou krajskou radu či bylo možné pokračovat v současné koalici ODS a ČSSD. Subjekty Evropští demokraté a Koalice pro Karlovarský kraj se nakonec rozhodli vyjednávání ukončit a společně s KSČM tak skončili v opozici. Koaliční smlouvu tedy podepsaly pouze dvě strany a to konkrétně ODS a ČSSD. Hejtmanem kraje byl tedy opět zvolen lídr ODS Josef Pavel.⁶⁹

---

⁶⁷ Volby do zastupitelstva krajů konané dne 5. – 6.11.2004 [online] [cit. 2021-01-07], dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁶⁸ ČALOUŠ, Dalibor, BALÍK, Stanislav a Jakub KYLOUŠEK, ed. Krajské volby v České republice 2004. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3880-2. s 81

⁶⁹ ČALOUŠ, Dalibor, BALÍK, Stanislav a Jakub KYLOUŠEK, ed. Krajské volby v České republice 2004. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3880-2. s 83

Tabulka č.2 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2004 v Karlovarském kraji

Strana	Zisk %	Mandáty
Občanská demokratická strana	40,25	21
Komunistická str. Čech a Moravy	22,67	12
Česká str. sociálně demokrat.	14,97	7
Evropští demokraté	6,15	3
Koalice pro Karlovarský kraj	5,12	2
SNK sdružení nezávislých	4,20	
NEZÁVISLÍ	2,58	
Strana za životní jistoty	1,23	
Konzervativní strana	1,15	
Pravý Blok	0,70	
Strana zdravého rozumu	0,51	
Dělnická strana	0,24	
Národní sjednocení	0,17	

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

5.3 Krajské volby 2008

V Krajských volbách v roce 2008 v Karlovarském kraji se o hlasy voličů ucházelo rovněž 13 politických stran, hnutí a koalic. Hranici nutnou pro vstup do zastupitelstva krajů ovšem překonalo pouze 6 subjektů. V pořadí třetí krajské volby se nesly v duchu „oranžové tsunami“, protože v každém ze 13 volebních krajů překvapivě zvítězila ČSSD.⁷⁰ Je důležité také zmínit, že v těchto volbách byla celorepublikově nejvyšší volební účast v krajských volbách. V celé České republice se voleb zúčastnilo 40,30 % oprávněných voličů, v Karlovarském kraji pak 35,01 %.⁷¹

V Karlovarském kraji jak již bylo zmíněno vyhrála Česká strana sociálně demokratická (31,39 %) před Občanskou demokratickou stranou (18,08 %) a Komunistickou stranou Čech a Moravy (17,45 %). Do zastupitelstva se dostaly ještě tři následující subjekty: Alternativa pro kraj (9,94 %), Doktoři (za uzdravení společnosti) (9,56 %) a Koalice pro Karlovarský kraj (5,93%).⁷²

Výrazné vítězství ČSSD v kraji znamenalo, že se tato strana jako první ujala vytváření nové krajské koalice. Koalici nakonec ČSSD vytvořila s KSČM a Doktory. Po podepsání koaliční smlouvy tedy tato koalice vládla s jasnou většinou,

⁷⁰ Český rozhlas plus, Tsunami či Armagedon 2004 [online] [cit. 2021-01-08], dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/tsunami-ci-armagedon-7815889>

⁷¹ Volby do zastupitelstev krajů konané dne 17.10. – 18.10.2008 [online] [cit. 2021-01-08], dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁷² EIBL, Otto. Krajské volby 2008. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009. Srovnávací politologie. ISBN 978-80-7325-187-1. s 81

když v pětačtyřicetičlenném zastupitelstvu disponovala 28 mandáty. Novým hejtmanem Karlovarského kraje se stal volební lídr ČSSD Josef Novotný.⁷³

Tabulka č.3 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2008 v Karlovarském kraji

Strana	Zisk %	Mandáty
Česká str. sociálně demokrat.	31,39	16
Občanská demokratická strana	18,08	9
Komunistická str. Čech a Moravy	17,45	8
"ALTERNATIVA PRO KRAJ"	9,94	5
Doktoři (za uzdravení společ.)	9,56	4
Koalice pro Karlovarský kraj	5,93	3
Strana zelených	2,64	
Děln. str.-zrušení popl.ve zdr.	1,23	
Unie svobody-Demokratická unie	1,19	
Volte Pr.Blok-www.cibulka.net	0,98	
SDŽ-Strana důstojného života	0,92	
Strana zdravého rozumu	0,44	
Sdruž.pro rep.-Republ. str. Čsl.	0,18	

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

5.4 Krajské volby 2012

Volby do krajského zastupitelstva v Karlovarském kraji v roce 2012 byly čtvrtým svého druhu v historii samostatné České republiky. V kraji se o mandát krajského zastupitele ucházelo celkem 16 politických stran, hnutí a koalic, ovšem do skrutinia jich postoupilo pouze 6. Krajské volby svou volební účastí nikterak nevybočovaly v porovnání se třemi předchozími. Voleb se v celé České republice zúčastnilo 36,89 % oprávněných voličů, v Karlovarském kraji to pak bylo 31,57 %.⁷⁴ Naopak tyto volby charakterizoval nebývale vysoký počet neplatných hlasů, který byl v Karlovarském kraji dokonce 5,03 %, což je větší množství hlasů, které je potřeba k překonání uzavírací klauzule.⁷⁵

Vítězem krajských voleb v Karlovarském kraji se pro rok 2012 stala KSČM (22,98 %), následována ČSSD(22,73 %) a ODS (9,79 %). Do zastupitelstva se ještě dostaly tři subjekty, konkrétně Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst (9,09 %),

⁷³ KUNŠTÁT, Daniel a Ladislav MRKLAS. Krajské volby 2008. Praha: CEVRO Institut, 2010. ISBN 978-80-87125-10-6. s 151

⁷⁴ BALÍK, Stanislav. Krajské volby 2012. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013. ISBN 978-80-210-6641-0. s 96

⁷⁵ LEBEDA, Tomáš a Jakub LYSEK. Protest, omyl, nezáměr?: neplatné hlasování v České republice a v nových demokraciích. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5204-3. s 43

TOP 09 a Starostové pro Karlovarský kraj (7,38 %) a Alternativa (6,70 %).⁷⁶ Krajskou koalici vytvořila vítězná KSČM společně s druhou ČSSD. Je důležité ale podotknout, že KSČM se vzdala nároku na post hejtmana a přenechala ho ČSSD, tudíž ve funkci zůstal Josef Novotný.⁷⁷

Tabulka č.4 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2012 v Karlovarském kraji

Strana	Zisk %	Mandáty
Komunistická str.Čech a Moravy	22,98	14
Česká str.sociálně demokrat.	22,73	13
Občanská demokratická strana	9,79	5
HN.ZA HARM.ROZVOJ OBCÍ A MĚST	9,09	5
TOP 09 a Starostové pro KVK	7,38	4
ALTERNATIVA	6,70	4
KOALICE PRO KARLOVARSKÝ KRAJ	4,66	
DSSS-STOP NEPŘÍZPŮSOBIVÝM!	3,34	
Strana Práv Občanů ZEMANOVCI	2,83	
Strana svobodných občanů	2,44	
Česká pirátská strana	2,44	
Nár.socialisté-levice 21.stol.	2,05	
Volte Pr.Blok www.cibulka.net	1,18	
Suver.-Strana zdravého rozumu	0,95	
Strana soukromníků ČR	0,68	
Věci veřejné	0,68	

Zdroj: www.volby.cz– zpracoval autor sám

5.5 Krajské volby 2016

V pořadí páté volby do zastupitelstva Karlovarského kraje se nesly v duchu ztrát tradičních politických stran. Naopak nové strany s celostátní působností získaly poměrně značnou podporu. V kraji se o 45 mandátů ucházelo rekordních 20 politických stran, hnutí a koalic. Volební účast v kraji dosáhla 30,23 %. Do zastupitelstva se jich nakonec dostalo 8, což znamenalo, že zastupitelstvo bylo dosti pestré a najít koaliční partnery nebylo jednoduché.⁷⁸

Vítězem krajských voleb v Karlovarském kraji se poprvé stalo hnutí ANO 2011 (22,91 %), následované ČSSD (13,91 %) a KSČM (11,50 %). Do zastupitelstva se ještě dostalo hnutí STAN s podporou KOA,KDU-ČSL a TOP 09

⁷⁶ Volby do zastupitelstva krajů konané dne 12.10 – 13.10.2012 [online] [cit. 2021-01-10], dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁷⁷ BALÍK, Stanislav. Krajské volby 2012. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013. ISBN 978-80-210-6641-0. s 221

⁷⁸ Volby do zastupitelstev krajů konané dne 7.10- 8.10.2016 [online] [cit. 2021-01-12], dostupné z: <https://www.volby.cz/>

(10,09 %), ODS (7,59 %), HNHRM (6,40 %), koalice SPD a SPO (5,52 %) a rovněž Piráti (5,46 %). Jasný vítěz hnutí ANO 2011 nakonec sestavilo koalici společně s ODS, HNHRM, Piráty a koalicí SPD a SPO. Vůbec první hejtmankou v Karlovarském kraji se stala Jana Vildumetzová.⁷⁹

Tabulka č.5 – Volební výsledky jednotlivých politický stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2016 v Karlovarském kraji

Strana	Zisk %	Mandáty
ANO 2011	22,91	13
Česká str.sociálně demokrat.	13,91	8
Komunistická str.Čech a Moravy	11,50	6
STAN s podp.KOA,KDU-ČSL, TOP09	10,09	5
Občanská demokratická strana	7,59	4
HN.ZA HARM.ROZVOJ OBCÍ A MĚST	6,40	3
Koalice SPD a SPO	5,52	3
Česká pirátská strana	5,46	3
VOK-Volba pro Karlovarský kraj	3,58	
Sdružení nezávis. kandidátů 1	3,04	
ALTERNATIVA	2,80	
DSSS-NE imigr.nepřizp.dikt.EU!	1,45	
Svobodní a Soukromníci	1,23	
Strana zelených	1,23	
PRO Zdraví a Sport	1,19	
ÚSVIT-NK s Blok. proti islam.	1,02	
NE ILEG.IMIGRACI-PEN.PRO LIDI	0,41	
Národní demokracie	0,25	
Volte Pr.Blok www.cibulka.net	0,19	
SPR-RSČ M.Sládka,Patrioti,HOZK	0,13	

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

⁷⁹ EIBL, Otto a Michal PINK. Krajské volby 2016. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2017. ISBN 978-80-210-8927-3. s 81

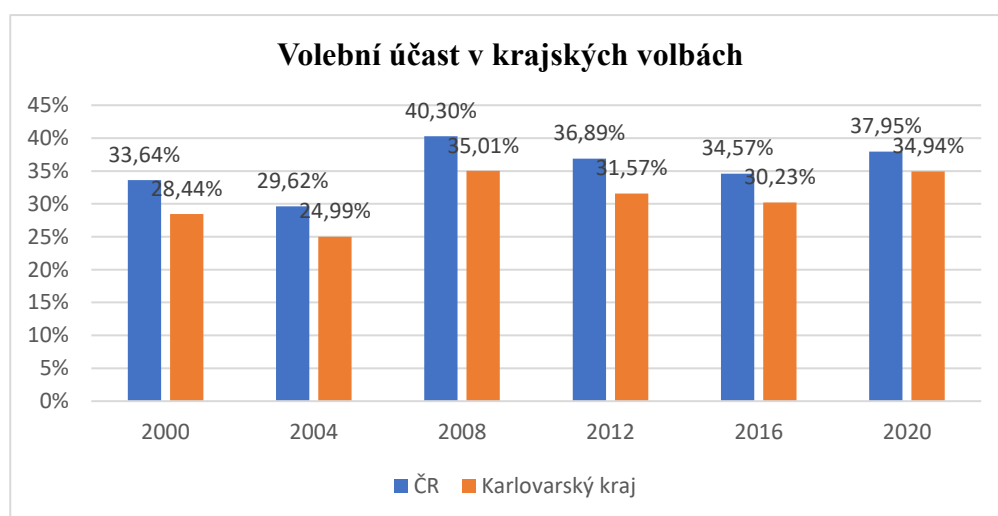
6. Krajské volby 2020 v Karlovarském kraji

V pořadí již šesté volby do zastupitelstev krajů České republiky se konaly v pátek 2. října a sobotu 3. října 2020. Tyto dny byly stanoveny na základě rozhodnutí prezidenta republiky č. 169/2020 Sb. o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky a o vyhlášení voleb do zastupitelstev krajů.⁸⁰ Souběžně s volbami do zastupitelstva krajů probíhaly i volby do 1/3 senátu. V Karlovarském kraji se volby do senátu konaly v okrese Cheb, který spadá do senátního obvodu č. 3.⁸¹

6.1 Volební účast

Volební účast v roce 2020 v rámci Karlovarského kraje byla 34,94 %, což byla po Ústeckém a Moravskoslezském kraji třetí nejnižší volební účast. I tak se jednalo o druhou nejvyšší volební účast v historii voleb do zastupitelstva kraje v Karlovarském kraji. Průměrná volební účast v rámci celé České republiky dosáhla 37,95 % viz graf č.5., který ukazuje i volební účasti v minulých volbách.

Graf č. 5 Volební účast v krajských volbách

Zdroj: www.volby.cz- zpracoval autor sám

⁸⁰ II. část rozhodnutí č. 169/2020 Sb., rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky a o vyhlášení voleb do zastupitelstev krajů.

⁸¹ Zákon č. 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu České republiky

6.2 Neplatné hlasy v krajských volbách v Karlovarském kraji

V Krajských volbách 2020 v Karlovarském kraji bylo odevzdáno 98,71 % platných hlasů. Z toho vyplývá, že neplatných hlasů bylo v těchto volbách pouhých 1,29 % hlasů, což z těchto krajských voleb dělá volby s jedním z nejmenších počtů neplatných hlasů. Můžeme tak sledovat trend, kdy od roku 2012 postupně klesá počet neplatných hlasů při volbách.

Nejvyšší podíl neplatných hlasů byl zaznamenán v Okrese Cheb, kde souběžně s krajskými volbami probíhalo 1. kolo senátních voleb. Tento souběh dvou různých voleb, tak mohl mít za následek vyšší chybovost voličů při volbách.⁸²

6.3 Výsledky krajských voleb v Karlovarském kraji v roce 2020

Krajské volby v Karlovarském kraji v roce 2020 vyhrálo jednoznačně hnutí ANO 2011, které obhájilo všech 13 mandátů a ve srovnání s minulými volbami si polepšilo téměř o 2 % body. Na druhém místě s velkým odstupem skončila koalice Starostů a nezávislých, kteří kandidovali společně s KOA, VPM Cheb a TOP 09. Tato koalice získala 14,66 % hlasů a obsadila v zastupitelstvu 8 křesel. Na Třetím místě se umístila Česká pirátská strana se ziskem 11,56 % hlasů, což znamená, že si tato strana oproti minulým volbách výrazně polepšila.

Čtvrté místo obsadila koalice ODS + KDU-ČSL se ziskem 7,35 % hlasů, což je pro ODS historicky nejhorší volební výsledek v krajských volbách v Karlovarském kraji. Na pátém místě se umístila kandidátka Místních, kteří se tak do zastupitelstva dostali po třetí v řadě a v těchto volbách získala o jeden mandát navíc oproti volbám minulým. Šesté místo obsadilo hnutí SPD, které poprvé v krajských volbách v Karlovarském kraji kandidovalo samostatně. Sedmé místo se ziskem 6,51 % a 3 mandáty obsadila koalice Volby pro kraj a Karlovaráků. Posledním subjektem, který překonal volební klauzuli se stalo Sdružení nezávislých kandidátů- Starostové našeho kraje.

Kdo naopak ve volbách neuspěl je KSČM a ČSSD. KSČM získala v krajských volbách pouze 4,41 % hlasů a nepřekonala tak uzavírací klauzuli. Jedná se o nejhorší výsledek pro KSČM, protože tato strana v krajském zastupitelstvu od roku 2000 nechyběla. Ještě hůře

---

⁸² LEBEDA, Tomáš a Jakub LYSEK. Protest, omyl, nezájem?: neplatné hlasování v České republice a v nových demokraciích. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5204-3. s 49

dopadla vládní ČSSD, která získala 3,70 % a rovněž bude poprvé v historii chybět v zastupitelstvu Karlovarského kraje. Viz Tabulka č.6

Tabulka č.6- Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2020 v Karlovarském kraji

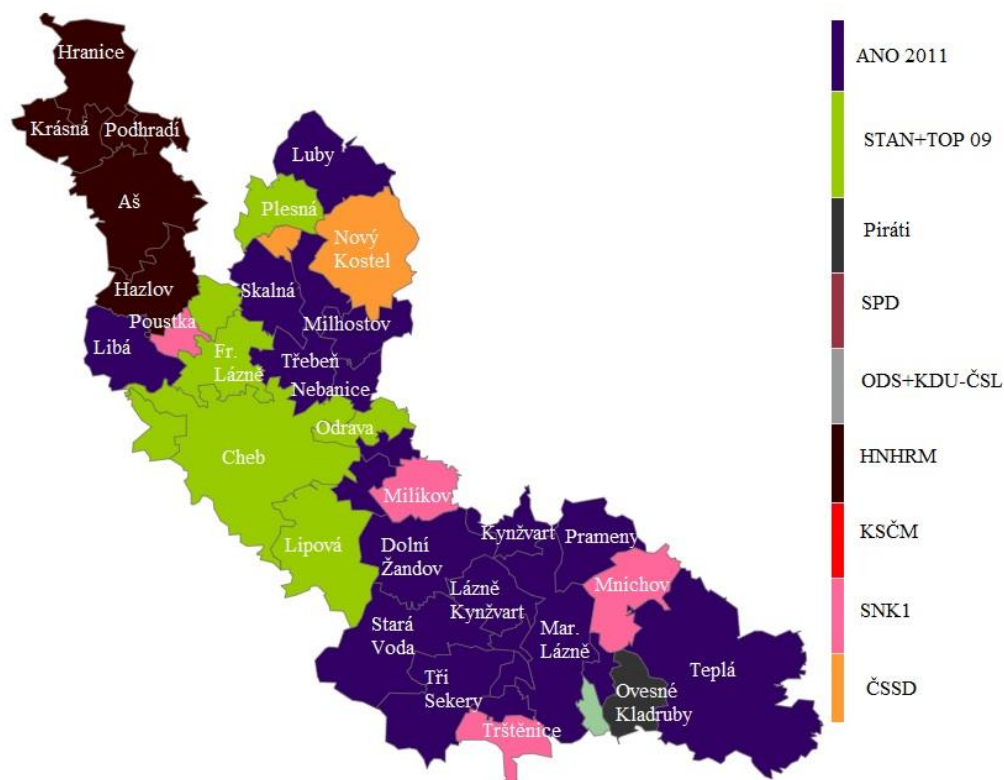
Strana	Zisk %	Mandáty	Srovnání s rokem 2016
ANO 2011	24,79	13	0
Koalice STAN, TOP 09	14,66	8	+3*
Česká pirátská strana	11,56	6	+3
Koalice ODS+KDU-ČSL	7,35	4	0*
MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ	7,29	4	+1
Svoboda a př. demokracie (SPD)	7,25	4	+1**
Koalice VOK, KVC	6,51	3	+3
SNK1 - Starostové našeho kraje	5,45	3	+3
Komunistická str.Čech a Moravy	4,41		-6
Česká str.sociálně demokrat.	3,70		-8
Trikolóra hnutí občanů	3,09		
Strana zelených	0,96		
Str. konz. pravice-Řád národa	0,92		
Zdraví Sport Prosperita	0,86		
DSZ - ZA PRÁVA ZVÍŘAT	0,57		
ROZUMNÍ - Petr Hannig	0,28		
Koalice DSSS, ČiKR	0,27		
* V Krajských volbách 2016 kandidovala KDU- ČSL na společné kandidátce se STAN a TOP 09			
** SPD kandidovalo v krajských volbách 2016 společně s SPO			

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

6.3.1 Okres Cheb

V okrese Cheb vyhrálo hnutí ANO (24,6 %) před druhou koalici STAN a TOP 09, která v tomto okrese získala 19,86 % hlasů. Koalice STAN a TOP 09 byla v tomto okrese velice úspěšná a celkově dokonce vyhrála v SO ORP Cheb. Úspěch v tomto okrese zaznamenalo i Místní hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, které vyhrálo v SO ORP Aš jak ukazuje obr. č.6.

Obr. č.6 Vítězné strany v okrese Cheb po obcích

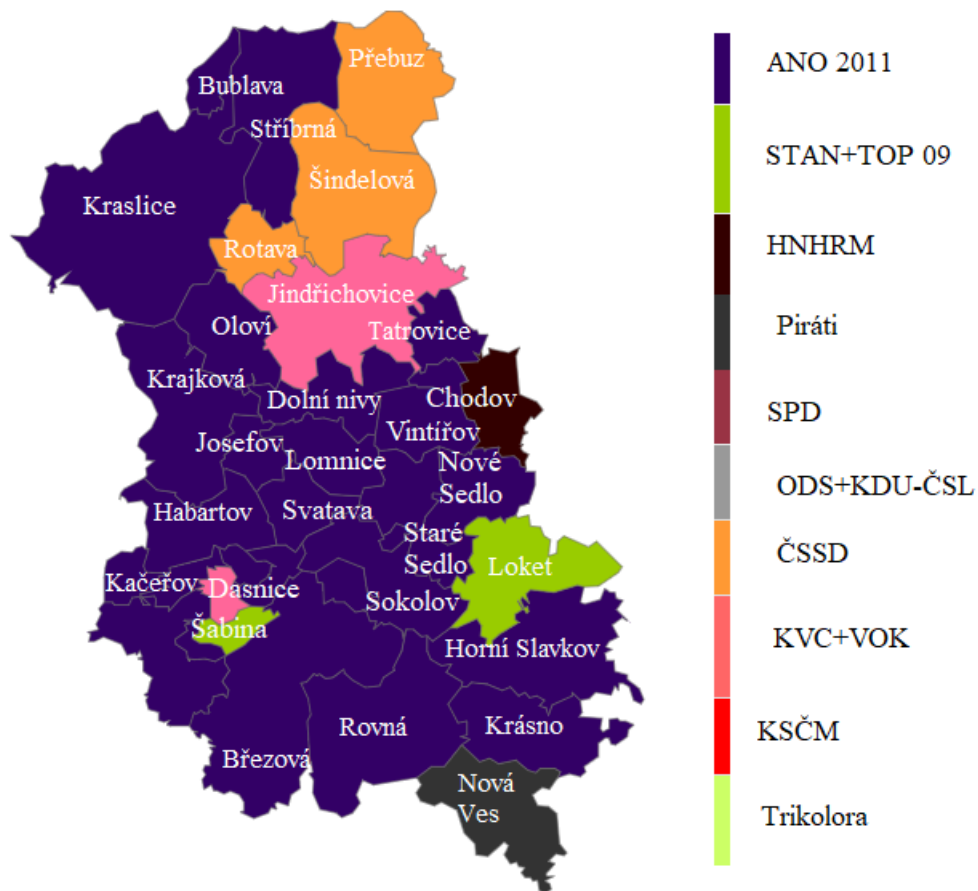

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

6.3.2 Okres Sokolov

V okrese Sokolov dominovalo skoro v každé obci hnutí ANO 2011, což ukazuje obr. č.7. Zajímavostí je, že v tomto okrese dosáhla ČSSD na vítězství ve třech obcích, které se nacházejí v SO ORP Kraslice

Obr. č.7 Vítězné strany v okrese Sokolov po obcích

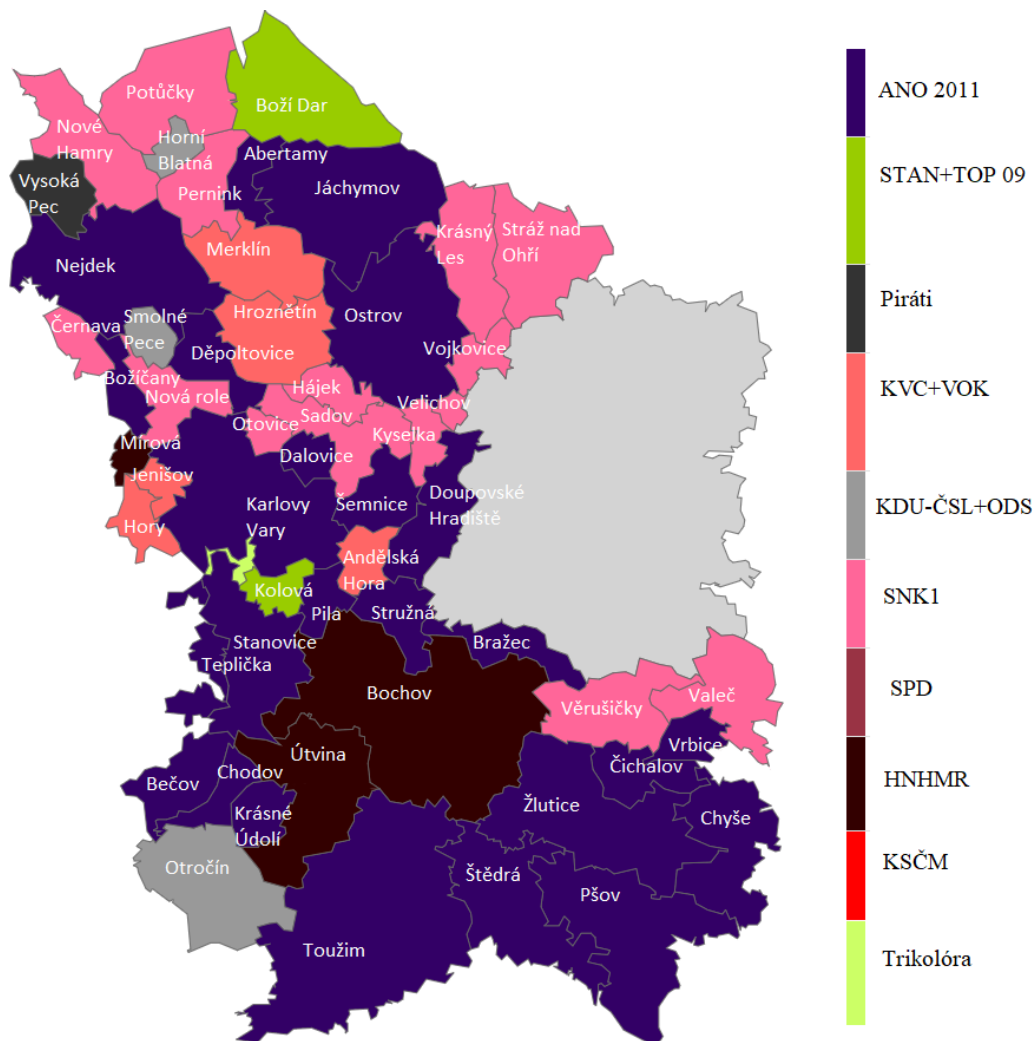
Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

6.3.3 Okres Karlovy Vary

Taktéž v okrese Karlovy Vary vyhrálo hnutí ANO 2011. Zajímavostí zde je, že Sdružení nezávislých kandidátů v tomto okrese vyhrálo v 15 obcích (ukazuje obr. č.8), což je zapříčiněno tzv. sousedským efektem, který říká, že kandidát získává nadprůměrnou volební podporu v místech ve kterých žije.⁸³

⁸³ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ŠIMON, M. (2014): Existují prostorové kontextové vlivy na volební chování i v relativně nacionalizovaném stranickém systému? Příklad Česka. Geografie, 119, č. 3, s. 240–258.

Obr.č.8 Vítězné strany v okrese Sokolov po obcích

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

6.4. Povolební vyjednávání o podobě nového vedení kraje

Ihned po volbách se rozjelo vyjednávání o podobě nové krajské koalice, které zahájilo hnutí ANO. Cílem hnutí ANO bylo pokusit se sestavit krajskou koalici na půdorysu dosavadní krajské koalice, která fungovala ve formátu ANO, ODS, Piráti a Místní. Navíc chtělo hnutí spolupracovat s novým subjektem, který se dostal do zastupitelstva, konkrétně se jednalo o sdružení SNK1- Starostové našeho kraje. Jenže sestavení většinové koalice se hnutí ANO nevydařilo. ANO tak společně s hnutí SPD skončilo po krajských volbách v Karlovarském kraji v roce 2020 v opozici.

Souběžně totiž vznikl blok 21 zastupitelů ze STAN, Pirátů, Místních a části VOK a SNK1, kterým k nadpoloviční většině v zastupitelstvu chyběly jen dva mandáty.⁸⁴ Tuto patovou situaci nakonec vyřešila volební koalice ODS a KDU-ČSL, která se nakonec připojila k bloku 21 zastupitelů.

Krajská koalice tak vznikla téměř po dvou měsících vyjednávání. Novým hejtmanem Karlovarského kraje byl poté zvolen bývalý karlovarský primátor Petr Kulhánek, který byl lídrem kandidátky STAN.⁸⁵ Následně byla zvolena krajská rada, ve které sedí 9 radních a 4 uvolnění členové zastupitelstva kraje.⁸⁶

---

⁸⁴ iRozhlas, Po dvou měsících vznikla v Karlovarském kraji koalice [online] [cit. 2021-03-28], dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karlovarsky-kraj-koalice-ano-spd-kulhanek_2012091956_pj

⁸⁵ Česká televize, Karlovarští zastupitelé zvolili Kulhánka hejtmanem [online] [cit. 2021-03-28] dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3240588-karlovarsti-zastupitele-zvolili-kulhanka-hejtmanem-ano-proti-nemu-neuspesne>

⁸⁶ Karlovarský kraj, Rada karlovarského kraje [online] [cit. 2021-03-28] dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/Stranky/Rada.aspx>

6.5 Výsledky voleb v obcích s vysokou mírou exekucí

V této podkapitole jsem se zaměřil na obce, ve kterých žije více jak 20 %, kteří jsou v současnosti v exekuci. Vycházel jsem z dat, které jsou dostupné na webovém portálu Mapa exekucí.⁸⁷ Zkoumal jsem, jak jsem změnil poměr hlasů mezi jednotlivými subjekty a jestli dojde ke snížení volební účasti v těchto obcích.

Celkem se v Karlovarském kraji nachází 30 obcí, které mají více jak 20 % svých obyvatel v exekuci. Jsou jimi: Potůčky, Horní Blatná, Pernink, Abertamy, Jáchymov, Mírová, Valeč, Vrbice, Čichalov, Pšov, Věrušičky, Bražec, Bochov, Krásné Údolí, Rotava, Oloví, Vintířov, Habartov, Nové Sedlo, Rovná, Nová Ves, Bukovany, Dasnice, Libavské Údolí, Nový Kostel, Velký Luh, Vojtanov, Poustka, Milhostov, Teplá.

Jedná se o obce, které nejčastěji leží v periferních oblastech Karlovarského kraje, nebo v tzv. vnitřních periferiích kraje. V těchto obcích bylo celkově odevzdáno 6960 platných hlasů, což představuje 8,72 % všech platných hlasů v kraji.

Jak vyplývá z tabulky č. 7 v obcích, kde je vysoký podíl exekovaných osob dochází k vyššímu zisku hlasů pro ANO, HNHRM, SPD, SNK1, KSČM A ČSSD. Pokud budeme sledovat pouze sněmovní strany, tak u hnutí ANO došlo v těchto obcích k nárůstu o více jak 1,5 % hlasů oproti průměrnému zisku v krajských volbách. SPD si polepšilo téměř o 1 % hlasů, KSČM o 0,6 % hlasů. Největší nárůst však můžeme pozorovat u ČSSD, která v těchto obcích získala, téměř trojnásobek oproti průměru hlasů, které získala v na celokrajské úrovni.

Naopak strany, které jsou v současné době v Poslanecké sněmovně v opozici ztrácely v těchto obcích výrazné množství hlasů. Nejvíce zde ztratila koalice STAN a TOP 09, která si v těchto obcích pohoršila o více jak 6 %, oproti svému průměrnému zisku z krajských voleb.

---

⁸⁷ Mapa exekucí, Karlovarský kraj 2019 [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

Tabulka č. 7- - Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2020 v Karlovarském kraji v porovnání ze ziskem stran v obcích s vysokým podílem exekucí

Strana	Zisk v kraji (%)	Zisk v obcích s vysokým podílem exekucí (%)
ANO 2011	24,79	26,41
Koalice STAN, TOP 09	14,66	8,56
Česká pirátská strana	11,56	8,91
Koalice ODS+KDU-ČSL	7,35	6,03
MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ	7,29	8,02
Svoboda a př. demokracie (SPD)	7,25	8,02
Koalice VOK, KVC	6,51	5,03
SNK1 - Starostové našeho kraje	5,45	6,88
Komunistická str.Čech a Moravy	4,41	5,04
Česká str.sociálně demokrat.	3,70	9,89

Zdroj: www.volby.cz – zpracoval autor sám

Důležité je také zmínit, že v těchto obcích došlo k rapidnímu úbytku volební účasti. V krajských volbách dosáhla volební účast na hodnotu 34,94 %, avšak ve vybraném vzorku obcí dosáhla volební účast pouhých 29,23 %.

7. Závěr

Tématem této bakalářské práce byly krajské volby v Karlovarském kraji. Volby v roce 2020 byly ovlivněny celosvětovou pandemií a byly proto v lecčem výjimečné. Do zastupitelstva kraje se opět dostalo 8 politických subjektů, stejně jako v roce 2016. Jedním z největších překvapení bylo, že se do zastupitelstva Karlovarského kraje poprvé v historii nedostala Česká strana sociálně demokratická ani Komunistická strana Čech a Moravy. Naopak se do zastupitelstva dostaly tři politické subjekty, které můžeme řadit mezi lokální politické hnutí a strany. Tím byla potvrzena první dimenze voleb druhého řádu, která říká, že v těchto volbách mají větší šanci uspět malé a nové politické strany.

Došlo také na potvrzení teorie, že ve volbách druhého řádu bývá znatelně nižší volební účast než ve volbách prvořadých. Byl zde i větší počet neplatných hlasů, kterých ovšem každým rokem postupně ubývá a možná se dočkáme momentu, kdy volby do zastupitelstva krajů budou vykazovat stejně nízkou míru neplatných hlasů, jako je tomu u voleb do Poslanecké sněmovny.

V závěru práce jsem se poté věnoval problematice voleb v obcích, kde žije více jak 20 % obyvatel, kteří jsou v současné době v exekuci. Z výsledků je patrné, že dochází k nárůstu hlasů pro antisystémové strany, kam můžeme zařadit hnutí ANO 2011, Komunistickou stranu Čech a Moravy či hnutí Svoboda a přímá demokracie. Tyto strany v obcích, které jsou zasaženy vysokou mírou exekucí získávají oproti středopravicovým stranám mnohem více hlasů. Je důležité také zmínit, že v těchto obcích bývá daleko nižší volební účast v porovnání s krajským průměrem. Myslím si, že je velice důležité, aby téma exekucí bylo jednou z priorit budoucí vlády, protože tento problém je ve společnosti docela výrazně zakořeněn a bez pomoci fungující legislativy a případně i nového exekučního řádu se v této pasti může ocitnout kdokoliv z nás.

Téma krajských voleb a fungování krajů, které jsem se v této práci věnoval je velice zajímavým tématem. Novodobé krajské zřízení, které v České republice funguje od roku 2000 má dle mého již nezastupitelné místo ve fungování státní správy a samosprávy v České republice. Samozřejmě, že kraje mají i spoustu nedokonalostí. Je tomu tak samozřejmě i u kraje Karlovarského, kterému jsem

věnoval pozornost ve své bakalářské práci. Přesto si myslím, že pozitiva převyšují negativa.

Summary

In my bachelor's thesis I deal with the topic of regional elections in the Karlovy Vary region. In the introductory chapter I describe the establishment of a regional establishment in the Czech Republic. I also deal with the most important elements of the current legal regulation of elections to the regional council. There is also a chapter devoted to the issue of second-order elections.

The second part of the work is devoted to the last regional elections in the Karlovy Vary region in 2020. In this part I describe the election results of individual political parties in the regional elections in the Karlovy Vary region. At the end of the thesis, I then addressed the issue of elections in municipalities where more than 20% of the population, who are currently in execution.

I think it is very important that the topic of executions be one of the priorities of the future government, because this problem is quite entrenched in society and without the help of functioning legislation and possibly a new execution order, any of us can find ourselves in this trap.

In my opinion, the modern regional establishment, which has been operating in the Czech Republic since 2000, already has an irreplaceable place in the functioning of state administration and self-government in the Czech Republic.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- BALÍK, Stanislav. Krajské volby 2012. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013. ISBN 978-80-210-6641-0.
- BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ŠIMON, M. (2014): Existují prostorové kontextové vlivy na volební chování i v relativně nacionalizovaném stranickém systému? Příklad Česka. *Geografie*, 119, č. 3, s. 240–258.
- ČALOUD, Dalibor, BALÍK, Stanislav a Jakub KYLOUŠEK, ed. Krajské volby v České republice 2004. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3880-2.
- EIBL, Otto a Michal PINK. Krajské volby 2016. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2017. ISBN 978-80-210-8927-3.
- GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost ISBN 978-80-7106-906-5
- KOCOUREK, Ludomír. Správa v českých zemích a v Československu v letech 1848-2005: historický přehled. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. Eupress. ISBN 978-80-86754-75-8.
- KUNŠTÁT, Daniel a Ladislav MRKLAS. Krajské volby 2008. Praha: CEVRO Institut, 2010. ISBN 978-80-87125-10-6.
- LEBEDA, Tomáš a Jakub LYSEK. Protest, omyl, nezájem?: neplatné hlasování v České republice a v nových demokraciích. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5204-3.
- LINEK, Lukáš, Pat Lyons. 2007. „Zdroje a motivace volební účasti.“ Pp. 63-85 in Lebeda, Tomáš, Lukáš Linek, Pat Lyons, Klára Vlachová et al. *Voliči a volby 2006*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 234 s. ISBN 978-80-7330-126-2.

- MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4.
- PROKOP, Daniel. Slepé skvrny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti. Druhé, rozšířené vydání. Brno: Host, 2020. ISBN 978-80-275-0308-7.
- REIF, Karlheinz – SCHMITT, Hermann Nine Second-Order National Elections- A Conceptual Framework For the Analysis of European Elections Results. European Journal of Political Research 8, 1980,
- SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015-. ISBN 978-80-7418-282-2.
- SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-203-5.
- ŠARADÍN, Pavel. Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-1876-6.
- VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. České právní dějiny. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.

Zákony

- zákon č. 1/1993 Sb. ústava České republiky
- usnesení č. 2/1993 Sb. listina základních práv a svobod
- zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů
- zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020
- rozhodnutí č. 169/2020 Sb., prezidenta republiky o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky a o vyhlášení voleb do zastupitelstev krajů

- směrnice ministerstva financí č. MF-62 970/2013/12-1204 ze dne 19. prosince 2013 o postupu obcí a krajů při financování voleb
- vyhláška č. 152/2000 Sb., Ministerstva vnitra o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů.

Internetové zdroje

- Český statistický úřad, Charakteristika karlovarského kraje [online] [cit. 2021-01-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xk/charakteristika_karlovarskeho_kraje
- Český rozhlas, Rozdělení svobodou Česká společnost po 30 letech, [online]. [cit. 23.03.2021] dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/documents/4cb643625998e931d8f0a9aa34bbb254.pdf>
- Analýza socioekonomického rozvoje Karlovarského kraje se specifikací potřeb po roce 2013 z hlediska kohezní politiky [online]. [cit. 20.03.2021]. dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/cf762ce4-3454-4748-83de-7b02166dcacc/Analyza-SE-rozvoje-Karlovarsky_loga.pdf
- Český statistický úřad, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2020 [online]. [cit. 20.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121871259/33008320.pdf/837389c1-8e21-41d0-a730-3e17f5983b5d?version=1.15>
- Informační portál Karlovarského kraje, Informace a kontaktní odkazy pro národnostní menšiny a cizince [online]. [cit. 22.03.2021] dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Stranky/cizinci/cizinci.aspx>
- Český statistický úřad, Nezaměstnanost v Karlovarském kraji online]. [cit. 22.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-31-10-2020-podle-mpsv>
- Český statistický úřad, Vývoj průměrných mezd v Karlovarském kraji ve 3. čtvrtletí roku 2020 [online]. [cit. 20.03.2021] dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/xk/vyvoj-prumernych-mezd-v-karlovarskem-kraji-ve-3-ctvrtleti-roku-2020>

- Mapa exekucí, Karlovarský kraj 2019 [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>
- Český statistický úřad, Vzdělanostní struktura populace ČR [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/46239573/2501321702.pdf/75252d98-5e16-448d-8c03-076eaadeb0bd?version=1.0>
- Karlovarská agentura rozvoje podnikání, Analýza příčin odchodu pracovní síly z Karlovarského kraje [online]. [cit. 24.03.2021] dostupné z: <https://karp-kv.cz/assets/front/documents/analyza-pricin-odchodu-pracovni-sily-z-karlovarskeho-kraje.pdf>
- Český rozhlas plus, Tsunami či Armagedon 2004 [online] [cit. 2021-01-08], dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/tsunami-ci-armagedon-7815889>
- iRozhlas, Po dvou měsících vznikla v Karlovarském kraji koalice [online] [cit. 2021-03-28], dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karlovarsky-kraj-koalice-ano-spd-kulhanek_2012091956_pj
- Česká televize, Karlovarští zastupitelé zvolili Kulhánka hejtmanem [online] [cit. 2021-03-28] dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3240588-karlovarsti-zastupitele-zvolili-kulhanka-hejtmanem-ano-proti-nemu-neuspesne>

Grafy

- Graf č.1 Volební účast v krajských a sněmovních volbách v ČR
- Graf č.2 Neplatné hlasy v krajských a sněmovních volbách v ČR
- Graf č.3 Vývoj počtu obyvatel v Karlovarském kraji
- Graf č.4 Třídní složení obyvatelstva Karlovarského kraje
- Graf č. 5 Volební účast v krajských volbách

Tabulky

- Tabulka č.1 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2000 v Karlovarském kraji
- Tabulka č.2 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2004 v Karlovarském kraji
- Tabulka č.3 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2008 v Karlovarském kraji
- Tabulka č.4 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2012 v Karlovarském kraji
- Tabulka č.5 – Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2016 v Karlovarském kraji
- Tabulka č.6- Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2016 v Karlovarském kraji
- Tabulka č. 7- - Volební výsledky jednotlivých politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách 2020 v Karlovarském kraji v porovnání ze ziskem stran v obcích s vysokým podílem exekucí

Seznam obrázků

- Obr. č.1 - Krajské rozdělení Čech od poloviny 15. století do roku 1714
- Obr. č.2 - Správní organizace českých zemí v roce 1850
- Obr. č.3 - Krajské zřízení v roce 1949 v porovnání se současnými kraji
- Obr. č.4 - Krajské zřízení od roku 1960 v porovnání se současnými kraji
- Obr. č.5 Administrativní členění Karlovarského kraje
- Obr. č.6 Vítězné strany v okrese Cheb po obcích
- Obr. č.7 Vítězné strany v okrese Sokolov po obcích
- Obr. č.8 Vítězné strany v okrese Karlovy Vary po obcích